

Naročnina mesečno 30 din, za inozemstvo 50 din — nedeljska izdaja celoletno 96 din, za inozemstvo 120 din. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserat. Podružn.: Jesenice, Kranj, Novo mesto.

Zadnji dnevi teko! — Naročite SLOVENCEV KOLEDAR Le do 25. t. m. imate se tasi!

SLOVENE

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Kopitarjeva 6, Ljubljana. — Telefon: 40-01 do 40-05. — Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. — Telefon: 4001-4005.

Abbonamenti: Mess Din 30; Estero, mese Din 50; Edizione domenica, anno Din 96; Estero Din 120. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per le inserzioni. Filiali: Jesenice, Kranj, Novo mesto.

Bollettino No 538

La violente battaglia nella Marmarica continua

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica:

La battaglia in Marmarica ripresa all'alba di ieri si è continuata violenta par tutta da giornata. Le forze terrestri ed aeree dell'Asse hanno impegnato in duri combattimenti le contrapposte forze avversarie, alle quali sono state inflitte altre perdite rilevanti in uomini e mezzi corazzati. Ripetuti tentativi nemici di sortita da Tobruk sono sfalitati ad opera delle divisioni italiane, che assiedono la piazzaforte.

Le batterie contraeree della divisione »Savona« hanno abbattuto in fiamme quattro velivoli nemici. Una delle Regia Aeronautica in combattimenti sostenuti nel corso della giornata di ieri sul Mediterraneo hanno abbattuto sei apparecchi britannici. Un nostro velivolo non è rientrato.

Stanotte le basi aeronavali di Malta sono state assoggettate a nuove azioni di bombardamento aereo. Le perdite subite dalla popolazione di Messina nella incursione di ieri sono salite a 32 morti e 50 feriti. A Brindisi pure durante l'incursione di ieri un bombardiere nemico è stato abbattuto dalla artiglieria contraerea.

Africa Orientale: Nostra colonna al comando del colonnello Adriano Torelli ha portato vittoriosamente a termine dal 17. al 20. novembre un'ardua operazione di rifornimento autocarrato da Gondar per l'isolato presidio di Celga.

Aspramente ostacolate da agguerrite formazioni avversarie le nostre truppe hanno sostenuto con slancio e decisione durante quattro giorni continui e sanguinosi combattimenti prendosi a viva forza la strada ed hanno inflitto ai nemici oltre 600 perdite, catturando numerose armi e prigionieri.

I reparti di Culquabert-Fereaber, che dal 14. novembre combattono senza sosta, martellati giorno e notte dall'artiglieria e dall'aviazione avversarie, lottano da ieri mattina contro forze e mezzi di gran lunga preponderanti. In contrattacchi ed assalti all'arma bianca essi difendono valorosamente ed all'oltranza le posizioni loro affidate.

Una nostra torpediniera di scorta nel Mediterraneo centrale ha col fuoco delle sue artiglierie abbattuto in fiamme tre bombardieri nemici.

Vojno poročilo št. 538

Sovražnik zapleten v hude boje

v Marmariki

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

Bitka v Marmariki, ki se je včeraj ob zori nadaljevala, je bila ves dan silovito trajala. Suhozemne in letalske sile Osi so prisilile v hude boje nasproti stoječe sovražne sile, katerim so bile prizadejane nove pomembne izgube v moštvu in motoriziranem orožju.

Ponovni sovražni poskusi za izpad iz Tobruka so se ponosrečili zaradi delovanja italijanskih divizij, ki obkoljujejo trdnjavo.

Protiletalske baterije divizije »Savona« so v plamenih sestrelile štiri sovražna letala.

Edinice Kraljevega letalstva so včeraj v letalskih bojih nad Sredozemskim morjem sestrelile šest angleških letal. Eno naše letalo se ni vrnilo.

Ponoči so bila pomorska in letalska oporišča na Malti podvržena novemu letalskemu bombardiranju.

Izgube prebivalstva v Messini zaradi letalskega poleta včeraj so poskočile na 32 mrtvih in 50 ranjenih. Nad Brindisijem je bil med včerajšnjim letalskim napadom od protiletalskega topništva sestreljen en sovražni bombnik.

Vzhodna Afrika: Naša kolona pod poveljstvom polkovnika Adriana Torellija je zmagovito končala v dneh 17. do 20. novembra težko delo avtomobilskega oskrbovanja iz Gondarja za osamljeno posadko v Celgi. Dasi so ji sovražne edinice delale ovire, so naše čete vzdržale z naskokom in odločnostjo v štiridnevnih stalnih in krvavih bojih, ko so s silo držale cesto in so prizadejale sovražniku izgube, ki znašajo nad 600 mož. Zaplenile so mnogo orožja in zajele mnogo ujetnikov.

Oddelki posadke v Culquabertu - Fereaberiju se od včeraj zjutraj vojskujejo proti veliki sovražni premoči, dasi so se morali boriti že do 14. novembra brez odpora in jih je pri tem podnevi in ponoči ob-

streljevalo topništvo in bombardiralo letalstvo. V protinapadih in v spopadih na nož branijo junaško in čez mero postojanke, ki so jim zaupane.

Naša spremljevalna torpedovka je v srednjem delu Sredozemskega morja z ognjem svojega topništva sestrelila tri sovražne bombnike.

Vojno področje, 22. nov. AS. Posebni dopisnik agencije Stefani poroča:

Tanger, 22. nov. AS. Poročila iz Gibraltarja pravijo, da bi angleško brodogradnja, v katerem sta bili »Ark Royal« in »Malaya«, moralo podpirati sedaj angleško ofenzivo v Marmariki. To brodogradnja bi morala za vsako ceno preprečiti zveze med Severno Afriko in Italijo. Delovanje tega brodogradnja bi morala podpirati letala z Malte. Toda letalostrelka je izločena iz boja, bojna ladja »Malaya« pa je tako poškodovana, da nekaj časa ne bo mogla pluti po morju.

15.000 mož brani ozemlje Gondarja

Rim, 22. nov. AS. Kakih 40 km severno od Tanskega jezera leži Gondar, glavno mesto pokrajine Amhara. Celga leži 55 km, Ualag 32 km in Culquabert 40 km od Gondarja. Na tem ozemlju se branijo Italijani na bojišču, ki obsega kakih 100 km. Celga brani zapadno krilo in zapira cesto, ki iz Hartuna vodi na Gondar. Dohod s severa zapira Ualag, ki obvlada cesto Asmara-Gondar. Dohode od vzhoda pa zapira Culquabert. To pokrajino drže Italijani že leto dni proti vsem napadom sovražnika. Toda ne samo to. Klasičen primer nezavzetne postojanke je nudil Uolcheft, ležeč 3000 m visoko na ozkem prelazu, 113 km severno od Gondarja. Te postojanke Angleži niso zavzeli, ampak šele izstradali. Po častni kapitulaciji te postojanke, ki jo je branil podpolkovnik Mario Gonella, je isto nalogo sedaj prevzela posadka Ualaga, ki tudi brani gorski prelaz severno od Gondarja. Enako strateško važne so tudi druge postojanke pri Celgi in Culquabertu. Gozdovi v tej pokrajini so sicer bogati divjačine, ki pa seveda ne more zadostovati za izključno prehrano junaških branilcev. Da se morejo ti junaki držati, je prvič mogoče zaradi tega, ker delajo uspešne izpade, pri katerih zaplenijo vojni material sovražniku in tudi živila, drugič pa se gondarski branilci bore za časten ugled Italije in s tega vidika prenašajo vse težave najbolj zagrozenega boja, ki ga sovražnik bojuje z vsemi sredstvi. Gondar

je zadnja krvava priča italijanskih pravie na Vzhodno Afriko. Značilno pa je, da niso samo italijanski pešci, ki se v teh gorskih pokrajinah bore s tolikim junaštvom, ampak so tudi domači Askari, ki služijo pod italijansko zastavo in se prav tako bore z odličnim junaštvom. Treba je pomisliti, da so branilci Gondarja navezani izključno le na sebe in da so morali vzdržati ne le v strašni tropični vročini, ampak tudi v večmesečnem abesinskem deževju med neprestanimi sovražnimi napadi, ob pomanjkanju nezadostnega orožja, topništva in letalstva. Ves čas so tudi odklanjali sovražnikove pozive k predaji. Gondar se še vedno čuti krepkega dovolj za nadaljno obrambo, in tako daje celemu svetu sliko izredne hrabrosti, vztrajnosti in požrtvovalnosti italijanskega vojaka.

Minister Serena pride v Ljubljano

Ljubljana, 22. nov. 1941-XX. 23. t. m. bo Eksk. Adelechi Serena, minister in tajnik narodne fašistične stranke obiskal Ljubljano. Občina poziva vse meščane, da izobesijo trobojnice.

V nedeljo pride v Ljubljano, kot središče nove italijanske pokrajine, minister Adelchi Serena. Minister Serena je tajnik Nacionalne fašistične stranke in je kot tak avtomatično tudi minister v vladi, kar dokazuje tesno povezanost stranke in državnega aparata v fašistični Italiji.

Minister in tajnik stranke prihaja prvičkrat v Ljubljano, da se prepriča o delu Italije za novo pokrajino in da vidi, kako se razvija življenje v novi pokrajini, zlasti pa velja to za življenje in delovanje stranke v novi pokrajini. Njegov obisk je velikega pomena za vse naše javno življenje in dokazuje zanimanje najvišjih oblastev v državi za našo pokrajino, zlasti pa za Ljubljano.

Ljubljana in z njo vsa Ljubljanska pokrajina pozdravljata obisk ministra in tajnika stranke. Želita, da bi mu njegovo osebno bivanje med nami pokazalo Ljubljano in njeno pokrajino in da bi osebno proučevanje vseh problemov obrodilo dobre sadove za naše sožitje v Ljubljanski pokrajini, hkrati pa tudi prispevalo čim več k napredku vsedravnega življenja.

Francoski letalski minister v Alžiru

Vichy, 22. nov. AS. Izvedelo se je, da so osebnosti francoskega glavnega stana sedaj na nadzorstvenem potovanju po Severni Afriki. Francoski letalski minister Bergeret je prišel v Alžir, admiral Alphonse pa je pregledal vse obrambne naprave v Tuniziji in je sedaj tudi v Alžiru. Admiral Platon pa je včeraj prišel v Algolejo.

Švedski parnik potopljen

Stockholm, 22. nov. AS. Švedska trgovska ladja »Bothnia« se je potopila, ker je trčila v neki nemški parnik na Baltskem morju. Posadko je rešil nemški parnik.

Črna lista tudi proti Franciji

Buenos Aires, 22. nov. AS. Angleško veleposlaništvo je objavilo uradno poročilo, ki opozarja vse tvrdke, ki trgujejo z nezasedeno Francijo, da bodo prišle na črno listo. To se bo zgodilo zaradi tega, ker je angleška vlada sklenila smatrati trgovino s Francijo za isto, kakor trgovino s Italijo in Nemčijo.

Nemške čete zasedle Rostov

Brezuspešni sovjetski poskusi pri Petrogradu - Letalski napadi na angleške železniške naprave

Nemško vojno poročilo

Hitlerjev glavni stan, 22. nov. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Kakor je bilo objavljeno z izrednim poročilom, so hitre čete nemške vojske in skupine SS pod poveljstvom generala von Kleista po hudih bojih zavzele mesto Rostov ob dolnjem toku Dona. Tako je padlo v naše roke trgovsko in prometno središče, ki je zelo pomembno za nadaljevanje vojne.

Pri tem uspehu so zelo sodelovale letalske skupine pod vodstvom letalskega generala von Greina.

Tudi na drugih odsekih vzhodnega bojišča so čete zasedle novo ozemlje. Pred Petrogradom so propadli poskusi za izpad, ki so jih sovražni oddelki izvedli s podporo tankov in nizkih letalcev. Pri tem je bilo uničenih 15 sovražnih tankov.

Na angleških otokih so bojna letala pri dnevnih napadih zadela z bombami v polno železniške naprave severno od Newcastlea. Ponoči je bilo bombardirano angleško letališče na jugozahodni obali.

V Severni Afriki so nemške in italijanske čete od 19. novembra na široki fronti v hudem boju z močnimi angleškimi tankovskimi skupinami. Bitka traja.

Dne 20. novembra je v bojih na vzhodnem bojišču padel poveljnič general armadnega zbora pehotni general von Briesen.

Helsinki, 22. nov. AS. Poročila o položaju na bojišču omenjajo danes, da je delovanje sovjetskega topništva v trdnjavi Hangö popustilo, pač pa trdnjavo vedno močneje obstreljuje finsko topništvo, ki je prisililo več utrd k molku in preprečilo utrjevalna dela zlasti pri postojankah Hasto in Busco. Na karelijskem odseku še traja ogenj sovražnega topništva, ki pa popušča. Finsko topništvo je uničilo eno rdečo baterijo in je razpršilo velik sovražni oddelk. Na dveh postojankah so odbili sovražni napadi. Na bojišču vzhodne strani je položaj neizpremenjen. Delovanje pa-

trol na obeh straneh je zelo živahno. Krajevni sovražni napad je bil odbit. Nič posebnega na morju. Pri otokih Smurasaavi in Seiskaavi so se slišale velike eksplozije in najbrž so eksplodirale sovjetske vojne ladje, ki so zavozile na mine. Vreme pa ovira delovanje letalstva.

Helsinki, 22. nov. AS. Sovjetski letalec-poročnik je bil včeraj od Fincev ujet. Podal je zanimive izjave o sedanjem položaju v Moskvi. Povedal je, da so noči v Moskvi strahotne in da so nemška letala Moskvo tri noči zaporedoma bombardirala v zaporednih valovih in so napadi trajali po pet ur. Bombe, težke po 500 do 1000 kg, so padale na cilje v sovjetski prestolnici. Vse postaje v Moskvi so bile hudo poškodovane, zlasti pa »Beloruski kolodvor«, ki je dobesedno izginil. Mnogo industrijskih zavodov je že vpepeljenih. Streljanje sovjetskega protiletalskega topništva in sovjetskih nočnih lovcov je bilo zelo obsežno, vendar pa ni moglo omejiti peklenkega delovanja nemških letal. Prebivalstvo v Moskvi je obupano. Prehrana moskovske posadke je morebiti zadostna, toda prehrana civilnega prebivalstva je slaba, kajti v Moskvi vlada velika zmešnjava, ki ovira reden dovoz prehrane.

Rostov

Rostov, glavno mesto srednjekavkaške pokrajine je najvažnejše sovjetsko industrijsko mesto v Donskem bazenu ter ob Azovskem morju. Predvsem je važno kot veliko železniško križišče na progi Moskva-Baku, ki vzdržuje promet med vsem industrijskimi središči v kotlini Donca in med rodovitnimi pokrajinami na Kavkazu. Po tej poti prihaja v severne kraje tudi petrolej iz Bakuja. Meesto samo ima danes 457.000 prebivalcev, skupno z bližnjim krajem Nahičevan pa 540.000 prebivalcev. V Rostovu je vse polno industrij. Predvsem je znana tobačna industrija, ladjedelnice, steklarne, tovarne za izdelovanje barv, čevljarstva, papirna in usnjarska industrija. Seveda ima mesto tudi znatno vojno industrijo. V Rostovu je močno zastopana tudi kovinska in težka indu-

strija. V mestu, ki slovi po žitni trgovini, je več modernih mlinov. Rostov ima tudi vseučilišče, več muzejev, dve gledališči, več srednjih in drugih zavodov. Moderno letališče je seveda prav tako blizu mesta, ki se ponaša tudi z velikim pristaniščem, ki pa je pozimi nekaj časa zamrznjeno.

Položaj na bojišču

Dopisnik Stefanija javlja: Nemška poročila napovedujejo, da so na ruskem bojišču v teku nove zmagovite ofenzive. Velike nemške armade na vzhodu so zopet na pohodu, dasi podrobnosti še niso znane. Razvidno je le toliko, da hoče nemško poveljstvo raztrgati sovjetsko fronto na tri dele, in napraviti predor v področju Tule ter Kalinina. S tem bi tudi Moskva bila v širokem obsegu obkoljena. Tudi v Moskvi se boje, da bo pretrgana fronta med Timošenkom in Zukovom. Neverjetno hudi boji divjajo v pokrajini Tule, pri Kalininu in Rostovu. Na nekaterih mestih so Sovjeti vrgli v boj kosaško konjenico, ki naj bi zadržala prodiranje na vzhod. Toda konjenica je bila uničena v ognju strojnega orožja. Ker je ozemlje zamrznjeno, lahko zopet nastopajo tanki. Pri Rostovu se bijejo že v predmestju. Sovjetska vojna mornarica skuša z Azovskega morja podpirati sovjetske čete na suhem. Toda nemško težko topništvo je sovjetske vojne ladje prisililo k molku. Pritisk italijanskih in nemških sil na Rostov je tako silen, da je pričakovati padca tega važnega mesta vsak trenutek. (Medtem je Rostov že padel, op. ur.)

Oče Cornelija Codreana umri

Bukarešta, 22. nov. AS. Ponoči je v nekem sanatoriju romunske prestolnice umrl profesor John Codreanu, oče Cornelija Codreana, ki je ustanovitelj legionarske gibanje. Bil je operiran na slepihu. Operacija je zelo dobro potekala, ponoči pa so nastopile komplikacije, ki so bile usodne. Profesor Codreanu je bil star 62 let. Ves romunski narod obžaluje njegovo smrt, ker ve, da je z njim umrl eden glavnih in najbolj vztrajnih predstavnikov romunskega nacionalističnega gibanja.

Važno sporočilo Pokojninskega zavoda:

Spremembe zakona o pokojninskem zavarovanju nameščenecv

V 95. Kosu Službenega lista za Ljubljansko pokrajino z dne 19. novembra 1941 je objavljena naredba Visokega komisarja, s katero se z učinkom od 1. novembra 1941 dalje spreminjajo plačilni razredi in rente v pokojninskem zavarovanju nameščenecv. Ta naredba pomeni znatno zboljšanje zavarovanja.

Pri plačilnih razredih je ugodeno starim željam nameščenecv, da se zavarujejo njihovi približni celotni prejemki in ne le del prejemkov. Doslej je spadal n. pr. nameščenec z letne prejemke tega razreda 10.260 lir, v VIII. razred razred in je bil zavarovan le za prejemke 21 tisoč dinarjev, od katerih se je plačevala mesečna premija 210 din. Preračunano na lire bi bil ta nameščenec s prejemki 10.260—11.400 lir zavarovan le za 2980 lir z mesečno premijo 79,80 lir. Sedaj bo spadal pa, če ima najnižje prejemke tega razreda 10.260 lir, v VIII. razred z zavarovanimi prejemki 10.200 lir in mesečno premijo 102 lire, če njegovi prejemki presegajo 10.800 lir, pa v IX. razred z zavarovanimi prejemki 11.400 lir in mesečno premijo 114 lir. Za kolikor se zvišajo zavarovani prejemki, za toliko se seveda sorazmerno zviša tudi renta.

Dosedaj so bili v najvišjem, XIV. razredu, zavarovani nameščenecv z letnimi prejemki nad 54.000 din, in sicer so bili zavarovani za 42.000 din z mesečno premijo 420 din. Preračunano v lire, so bili zavarovani nameščenecv s prejemki nad 20.520 lir za 15.960 lir z mesečno premijo 159,60 lir. Sedaj so pa zavarovani v najvišjem XIV. razredu že nameščenecv s prejemki nad 16.800 lir, in sicer so zavarovani za 18.000 lir z mesečno premijo 180 lir. Torej je sedaj zavarovan že nameščenec s prejemki nad 44.211

din za 47.569 din z mesečno premijo 473,69 din (180 lir).

Sorazmerno z zavarovanimi prejemki in mesečnimi prejemki so se zvišale tudi rente. Pri tem moramo pa pripomniti, da so rente, objavljene v čl. 2. naredbi in v časopisju, le zakonite rente, ki znašajo po 40 letih zavarovanja največ 75 odstotkov zavarovanih prejemkov. Tem rentam je treba pristeti pa druginjske doklade, s katerimi dosegajo rente že po dosedanjih pravilniku 110 odstotkov zavarovanih prejemkov. Kdor bi gledal samo objavljene zakonite rente, bi se utegnil prestrašiti, da so v naredbi določene rente še nižje nego dosedanje, ker vidi v čl. 2. naredbe le najvišjo rento 13.500 lir ali 35.527 din, dočim vidi iz dosedanjih prijavnih tiskov in odlokov Pokojninskega zavoda, da je najvišja renta že doslej znašala 46.200 din ali 17.565 lir. V resnici je pa le zakoniti del nove najvišje rente 13.500 lir. Z druginjsko doklado, izračunano po predpisih dosedanjega Pravilnika in po novi premiji 180 lir, pa dosega 19.800 lir ali 52.105 din. Na novih prijavnih tiskovinah in odlokih, ki jih bo izdal Pokojninski zavod, pa ne bodo objavljene le zakonite naredbe kot v Naredbi, marveč zakonite rente z druginjskimi dokladi skupaj.

Naredba je v čl. 5. poenostavila računanje rente in v višjih razredih zboljšala rento po 5 letih zavarovanja, tako da znaša tudi v teh razredih po 30% zavarovanih prejemkov, dočim je bila

doslej pri zavarovanih prejemkih nad 18.000 ali 6.840 nižja, in sicer le 28 do 25%.

Poleg zvišanja rent sorazmerno z novimi zavarovanimi prejemki in premijami zvišuje Naredba v čl. 6. rente še z izredno podporo. Invalidske rente do 270 lir na mesec zvišuje za 15%, do 360 lir za 10% in do 460 lir za 5%, vdovske rente do 230 lir za 15% in do 300 lir za 10%, vdovam se pa za vsakega otroka do 18. leta dodaja po 20 lir na mesec, a največ za tri otroke.

Na rentnike z nižjimi rentami se Naredba ozira še posebej in določa, da noben invalid ne sme prejemati manj nego 250 lir na mesec (doslej 95 lir), nobena vdova manj nego 180 lir (doslej 57 L), Tudi za srote se zvišuje minimalna renta za vsako od 57 lir na 180 lir. Invalidske rente nad 460 lir in vdovske nad 300 lir, ki so že priznane ali ki bo nastala pravica do njih do konca t. l. 1941, se zvišuje tudi za 5%; pozneje priznane rente bodo pa itak že višje zaradi višjih zavarovanih prejemkov in premij.

Pokojninski zavod bo vse zavarovance po do sedaj prijavljenih prejemkih uradoma preuvertil v nove plačilne razrede z veljavnostjo od 1. nov. 1941 dalje. Če pa službojalec v prijavi ni navedel točnih prejemkov nameščenecv, marveč je navedel le, da spada sedaj nameščenec v ta in ta plačilni razred ali da njegovi prejemki presegajo din 54.000, naj pa predloži nujno nove prijave s točnimi prejemki. Tudi kdor je pozabil prijaviti uradno določene minimalne ali po naredbah ali prostovoljno zvišane prejemke, naj jih prijavi vsaj sedaj, in sicer tudi za nazaj. Ko bodo službojalec nakazovali Pokojninskemu zavodu mesečne premije, naj, če mogoče, nakazuje že nove premije, čeprav morda še ne bi prejeli novih odlokov, ker je nove premije po razpredelnici Naredbe prav lahko izračunati.

Pokojninski zavod za nameščenecv v Ljubljani. Preds.: dr. Milavec I. r. Direktor: dr. Vrančič I. r.

Preureditev delodajalskih organizacij Ljubljanske pokrajine

Ko se je začela reorganizacija strokovnih delavskih združenj v Ljubljanski pokrajini, je takoj prišel na vrsto problem slične reorganizacije strokovnih združenj delodajalcev.

Slovenske produktivne skupine so takoj opozorile na potrebno prilagoditvi svoje gospodarstvo, tudi kar se tiče njih organizacijske plasti, novi politiki in novemu gospodarstvu, ki vladata v Evropi, katero vodita državi Osi.

Dejansko so dale svojo najbolj razumno sodelovanje oblastvom za proučevanje vprašanja lokalne organizacije in njih popolni pristanelek na spremembe, ki so prišle in veljavo v zadnjih ukrepih, ki prilagajajo prejšnja strokovna združenja novemu položaju v pokrajini in tako približujejo te organizacije v mejah obstoječih bivših jugoslovanskih zakonov sindikalni in korporativni ureditvi v Italiji.

Koristno je ob tej priliki dati majhno sliko o nrahnih podlagah za tako ureditev, na osnovi katerih je prišlo do preureditve na osnovi izdanih odredb v Ljubljanski pokrajini.

Delovna karta je dokument, ki je dobro znan in, ne potrebuje dosti pojasnil. Podlaga sistema je potenciranje dela vseh vrst v enotni organizaciji narodnega gospodarstva in v enem političnem življenju naroda. To se dosega v prvi vrsti in predvsem s pomočjo sindikata, ki je prvi stopnja sindikalno korporativnega sistema: sindikat namreč, ki združuje vse člane, ki izvršujejo isto delavnost v gospodarstvu, ki je specifična in določena, kolikor je pač mogoče, ne da bi prišli do nepodnega atomiziranja, delitve, temveč do take delitve, ki predstavlja krog bitnih interesov, ki se ne dajo uničiti, v okvirju narodnega gospodarstva.

Sindikat je v italijanskem korporativnem gospodarstvu tisto, kar predstavlja družina v človeški družbi: celica sistema. Ni celica v neki združujoči tkanini, temveč je kvas, ki povzroča rast, taka celica torej zagotavlja življenje posameznika.

Od sindikata gremo naprej stopnjo za stopnjo višje v povezanosti interesov in v posploševanju interesov in razširjanju v vedno širše kroge k vedno bolj obširni organizaciji proizvajalnih delavnosti, dokler ne pridejo popolne panorame narodnega gospodarstva. Vsaka stopnja sistema ima svoje lastne naloge, ki so vedno bolj obširne; uspešno poslovanje vsega pa je garantirano z lastno disjunktivno kategorijo, ki izloča spopade interesov, katere nasprotno združuje ne z avtoriteto, čeprav je oblast vedno zastopana z organi vlade in stranke, temveč s sporazumom, ki se vedno doseže z ozirom na najvišji cilj moči ter narodnega blagostanja.

Odločba Visokega Komisarja, ki je stvorila Zvezo delodajalcev Ljubljanske pokrajine, daje slovenskim proizvajalnim razredom v okvirju njih zakonov in v okvirju nove gospodarske organizacije pokrajine in njihovim osnovnim institucijam: Združenje njih kategorije, v katerega okvirju bodo potem na osnovi statutih osnovani posamezni

sindikati, in Zvezo, ki združuje in predstavlja vse delodajalce pokrajine. Združenje dotične kategorije in njih sindikati bodo omogočili posameznim interesom kategorij, ki so točno določeni, da se bodo lahko ti interesi ločili, povečali in da bodo varovani tako, da bodo doživeli prvo preizkušnjo in pretres ter prvo harmonizacijo v samem združenju. Zveza pa bo nasprotno omogočila gospodarski delavnosti vse pokrajine, da se bo javljala enotno nasproti in v okvirju narodnega gospodarstva ter bo ona tista, ki bo s pomočjo svojih lastnih organov in lastnih predstavnikov navdajala z živimi silami pokrajine tudi upravno življenje pokrajine in v kasnejšem času tudi v vsej Kraljevini.

V samem združenju kategorije, v katerega se stekajo razni sindikati, mora biti dosežena, kot je bilo rečeno, prva harmonična združitve interesov — čeprav se večkrat razlikujejo, katerih direktni in neposredni izraz so sami sindikati. Tega pa se ne sme razumeti v smislu, da bi sindikat, tudi če ni pravna oseba, doživel ugasnitev lastne svojskosti in svojega lastnega življenjskega smisla v omejenem delokrogu združenja kategorije, katerega del tvori: sindikat ostane nasproti svojim specifičnim in posebnim vprašanjem tako rekoč avtonomen, samostojen in združenje dotične kategorije mora biti ravno tisto, ki obravnava svoje probleme in podpirajo jih s svojo lastno večjo avtoriteto, kaže sindikatu pot do rešitve in opozarja na to pristojne organe.

To je tisto, kar zasluži posebno podčrtanje v disciplini glede delovnih odnošajev: če imajo dejansko z ureditvijo v smislu Komisarjeve odločbe samo združenja svojih skupin in Zveza, v kolikor so zakonito priznani, možnost določati kolektivne delovne pogodbe, bodo pa vendar posamezni sindikati kot direktni in neposredni predstavniki — kot je bilo rečeno — posameznih skupin podjetnikov tisti, ki bodo izdelali pogodbeno določila, ki bodo urejala posebne tehnične in gospodarske plati v delovnem odnošaju, ki nastopajo med delodajalci in njihovimi zastopniki ter pripadajočim delavstvom. Ta določila bodo potem dopolnjena in potrjena z zakonitim instrumentom kolektivne delovne pogodbe pristojnega združenja kategorije in Zveze po revizijskem in nadzornem delu, ki pripada tem organom po njih bistvu — na osnovi njih statutih.

Iz teh ilustracij v kratkih besedah in še bolj iz besedil odločb, o katerih je bil govor, izhaja jasno, da je italijanski reformator hotel dati slovenskim proizvajalnim stanovom v okvirju njih zakonov in ohranjenju, kar je dobrega in sposobno življenja v novi pokrajini izmed njihovih institucij, nove organizacijske oblike v njih gospodarstvu s tem, da jih je harmoniziral z onimi, ki obstajajo v Italiji: na podjetnikih vseh vrst nove pokrajine je, da pokažejo svoje lastno razumevanje za taka prizadevanja s tem, da sodelujejo v novih organizacijah za napredek gospodarstva pokrajine, obenem pa tudi za napredek svojih podjetij.

Sport

Nedeljski šport

Tri prijateljske tekme doma — Prvenstvena in mednarodna srečanja drugod.

Ljubljana, 23. novembra. Do zaključka lista smo mislili, da bo tudi jutrišnja nedelja brez športnega sporeda. V zadnjem hipu pa smo prejeli obvestilo, da je Poljanec dovolj počitka in da se bodo jutri ob 14.30 pomerili na igrišču za Kolinsko tovarno z enajstorico Svobode. Predtekma bo ob 13.30.

Zatem smo prejeli še eno obvestilo, ki prica, da bo jutri tudi na igrišču Ljubljane živo. Priredili bodo dve trening tekmi. Ob 14.30 bodo nastopili juniorji Ljubljane proti juniorjem Korotana, ob 15 pa bo srečanje med Ljubljano in Mladiko. Tako bodo imeli prijatelji nogometa klub prekinitvi jesenskega prvenstva jutri kar dve izbiri in bodo obiskali nekateri igrišča Marsa, drugi pa zeleno polje Ljubljane.

Italijanski nogometni klubi bodo jutri zaigrali peto kolo državnega prvenstva. Promet bo vsakokrat tudi tokrat zelo velik. V razredu prvakov — to je A divizija — sodeluje 16 klubov, v B diviziji jih je 18, v C diviziji pa kar 125. Tudi za letošnje prvenstvo so pokazali gledalci veliko zanimanje. Na milanskem igrišču jih je bilo že 60.000, na torinskem 50.000, na rimskem pa 40-tisoč. To so številke, ki so dovolj zgornje za športne in finančne uspehe v diviziji prvakov.

Na čelu tabele je zaenkrat Triestina, ki vodi s pičlo razliko pred Romo. Jutri bo igrala Triestina doma proti Napoliu. Ostala moštva si bodo stala takole nasproti: Lazio—Ambrosiana v Rimu, Liguria—Livorno v Genovi, Torino—Modena v Torinu, Venezia—Bologna v Benetkah, Atalanta—Juventus v Bergamu, Milano—Genova v Milanu, Fiorentina—Roma v Florenci.

Italijanski teniški prvaki se bodo borili v Stockholmu proti predstavnikom Švedske. Teniški turnir, ki se vrši v telovadnici in ki traja tri dni, bo zaključen jutri. Za italijanske barve nastopajo: Cuccelli, Romanoni in Bossi.

V Monakovem bo medmestna nogometna tekma med predstavniki Sofije in Monakovega, v Budimpešti pa težkoletski dvoboj Dunaj—Budimpešta. Pomerili se bodo v dvigalju uteži. Nastopali bodo atleti vseh kategorij razen bantam teže.

Nadzorstvo nad delovanjem športnih društev

Obvestilo CONIja za Ljubljansko pokrajino

Zaupnik CONIja za Ljubljansko pokrajino objavila: Eksk. Visoki Komisar je odobril imenovanje sledečih podzupnikov CONIja v Ljubljanski pokrajini: Skvadrist Polli Carlo za okraj Kočevje; fašist Rubino Angelo za okraj Logatec; fašist Cumar Giordano za okraj Novo mesto; fašist Luigi Stanta za okraj Crnomelj.

Podzupniki CONIja imajo nalogo pregledati in nadzorovati tehnično in politično delovanje športnih društev v svojem okraju. Prošnje za dovoljenje športne prireditve bodo morala oddati športna društva v dveh kopijah v italijanski in slovenski, in sicer za ljubljanski okraj Pokrajinskemu komiteju CONIja, v drugih okrajih pa podzupniku CONIja, ki bodo oddali te prošnje s svojim podpisom oblastem za javno varnost.

Prošnje športnih društev, ki niso vpisane v športno zvezo, ne bodo odobrene.

Ustanovitev novega športnega društva ali spojitve več društev v enem kraju ne bo dovoljena brez posebnega dovoljenja podzupnika CONIja in krajevne oblasti za javno varnost.

Prva teniška poročila iz Stockholma

Stockholm, 22. novembra.

Prvi dan teniškega dvoboja med italijansko in švedsko reprezentanco je prinesel naslednje izide: Cuccelli je premagal Rohlsona, v doblu pa je švedski par Oestberg-Marthenson premagal dvojico Bossi-Romanoni. Prireditvi je prisostvoval švedski kralj Gustav s princem in drugimi člani kraljevske družine, navzročni pa je bilo tudi več drugih švedskih in italijanskih odličnikov.

Šport v kratkem

Nogometaši Sofije pred težko preizkušnjo. — Pred tremi tedni so zabeležili bolgarski nogometaši izreden uspeh, ko so premagali berlinsko enajstorico. Nemci so postali na sofijsko moštvo pozorni in so jih povabili za jutri v Monakovo, kjer bodo nastopili proti mestni reprezentanci. Monakovčani so sestavili odlično enajstorico, ki bo napela vse sile, da popravi neuspeh, katerega so doživeli Berlinčani v Sofiji.

Finski športni profesor Lauri Pihkala, ki ima velik delež v uspehih finskih atletov in ki ga poznajo atleti vseh narodov po odličnih strokovnih spisih, je sedaj vojak in je nedavno napredoval v čin majorja.

O tržaški Triestini poročila zagrebški šport sledi: To moštvo je zaradi vojne najbolj prizadeto. Skoraj polovica igralcev je na dolžnosti. Lani, kakor tudi letos, je Triestina odstopila za lep denar najboljšim igralcem drugim klubom. Resničnost, Triestina je dobra hrana za druge. Upravičena je trditve, da je Triestina vzgojila največ dobrih igralcev in da ni letos nikogar novega najela. Zgubila je sicer zopet Trevisana, dobila pa je nazaj krilo Pasinatija; Selser, Stiuli, Simontacchi, Andrian, Antonini, Tagliasoeci itd. bodo tudi v bodoče glavni borci Triestine. Te dni bo izkusil dobiti trener Villim nekaj novih igralcev iz Ljubljanske pokrajine, da ne bo živelo moštvo le od stare tradicije.

Norveški parniki ne morejo iz ameriških pristanišč

Newyork, 22. nov. AS. 50 norveških parnikov je zasedranih v raznih ameriških pristaniščih in čakajo na odhod v Anglijo. Toda parniki ne morejo odpluti, ker so posadke izjavile, da ne morejo tvegati svojega življenja za plovbo v angleških konvojih.

Angleška ladja potopljena

Rim, 22. nov. AS. Angleška admiraliteta je objavila, da je bila ladja »Latoma« potopljena.

Govor predsednika madžarske vlade

V vojni proti boljševizmu se Madžarska zaveda nalog svojega poslanstva

Budimpešta, 22. nov. AS. V madžarskem parlamentu se je večeraj končala razprava o proračunu zunanega ministristva. Ob tej priliki je govoril predsednik madžarske vlade in zunanji minister Bardossy, ki je v svojem govoru med drugim izjavil:

»Madžarska se spominja prve obletnice pristopa k trojni zvezi in zato je treba podčrtati, da tesni stiki med Italijo, Nemčijo in Madžarsko niso samo iz najnovejšega časa, ampak imajo svoj trdni temelj v stoletnih tradicijah prijateljstva, ki je vedno vezalo Madžarsko z dvema velikima zaveznikiškima državama.«

Predsednik vlade se je nato s toplimi besedami spomnil Italije in je med navdušenim vzklikanjem poslancev omenjal obletnico sankcij proti Italiji, ko je Anglija skušala gospodarsko zadušiti fašistično Italijo. Pred tremi dnevi se je italijanski narod spominjal neke druge obletnice, in to je šeste obletnice, ko je ženevska zveza ukenila sankcije proti Italiji. Tudi madžarski narod se je pridružil italijanskemu narodu ob tem času sankcij in storil je to z vsem srecem, kajti Madžarska se ni hotela ukloniti ženevskim odredbam proti Italiji.

Kri, ki jo madžarski, italijanski in nemški vojniki prelivajo na vzhodnem bojišču v obrambi kristi nove Evrope, je znova posvetila za dejanji besede bratstva in zveze globokoe prijateljstva, ki vežejo te tri države. Hitlerjevi pobudi se je treba zahvaliti, da bo Evropa popolnoma varna pred boljševiško in panslovansko nevarnostjo. Madžarska se ob strani držav Osi udeležuje velikanskega boja proti boljševizmu, pri tem pa ne zahteva nobenega plačila, ker se zaveda, da pri tem opravlja naloge svojega zgodovinskega poslanstva.

Predsednik vlade se je tudi s toplimi besedami spomnil vezi, ki vežejo Madžarsko na Bolgarijo in na Finsko. Madžarska vojska in madžarski narod prisrčno izražata svoje priznanje finski vojski. Svoj govor je Bardossy končal z besedami, ko je poudaril, da je prepričan o zmagi, ki bo dala Evropi nov red in v okvirju tega novega reda hoče biti Madžarska vester in konstruktiven sodelavec.

Japonska mora biti pripravljena na vojno

Monakovo, 22. nov. AS. Dopisnik lista »Münchenener Neueste Nachrichten« pošilja dopis iz Tokia, v katerem komentira poslednje zasedanje japonskega parlamenta. Dopisnik pravi, da mora biti Japonska pripravljena, da premeta vse težave in da mora biti pripravljena tudi na to, da se zaplete v vojno proti tistim, ki hočejo za vsako ceno uničiti Japonsko.

Govor finančnega ministra je pokazal, da je japonsko gospodarstvo sposobno prenesti vsa vojna bremena vkljub temu, da vojna na Kitajskem že tako dolgo traja. Gospodarski položaj Japonske se celo boljša. Japonski narod je enotno ob strani svoje vlade, kar so dokazali soglasni sklepi japonskega parlamenta.

Amerikanci zapuščajo Kitajsko

Sanghaj, 22. nov. AS: Ameriški parnik »Mathison« je večeraj prišel v Sanghajsko pristanišče, kjer bo vkreal ameriške čete, ki zapuščajo Kitajsko. V Sanghaj pa bo priplul še en ameriški par-

nik, ki bo odpeljal ostanke oddelkov ameriških čet. Ta parnik pričakujejo v Sanghaju prihodnji teden. Pripravljajo tudi odhod angleških družin.

Sanghaj, 22. nov. AS. 175 angleških državljancev je zaprosilo svojega konzula, da naj jim omogoči, da bi zapustili Kitajsko, in sicer kar najhitreje mogoče.

Norveški parniki ne morejo iz ameriških pristanišč

Newyork, 22. nov. AS. 50 norveških parnikov je zasedranih v raznih ameriških pristaniščih in čakajo na odhod v Anglijo. Toda parniki ne morejo odpluti, ker so posadke izjavile, da ne morejo tvegati svojega življenja za plovbo v angleških konvojih.

Angleška ladja potopljena

Rim, 22. nov. AS. Angleška admiraliteta je objavila, da je bila ladja »Latoma« potopljena.

Uradni razglasi

Predpisi za oskrbovanje z mlekom za prehrano

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na svojo naredbo z dne 19. julija 1941-XIX št. 70 in

smatrajoč za potrebno in nujno, zagotoviti potrebno količino mleka za prehrano mestu Ljubljani in drugim krajem pokrajine,

odreja:

Člen 1. Od 1. decembra 1941-XIX dalje se polavlja celotna proizvodnja kravjega mleka spodaj naštetih občin pod zaporo na razpolago Pokrajinskemu prehranjevalnemu zavodu:

Ljubljana, Jezica, Polje, Dobrunje, Rudnik, Tomišelj, Brezovica, Log, Dobrova, Horjul, Vrhnika, Borovnica, Preseerje, Ig, Zelimlje, Šmarje, Grosuplje, Sv. Jurij, Slivnica, Račna, Velike Lašče, Videm-Dobrepolje, Sodražica, Ribnica, Dolenja vas, Višnja gora, Stična, Krka, St. Vid pri Stični, Veliki Gaber, Sela-Sumberk, Dobrič, Velika Loka, Trebnje, Mirna, St. Rupert, Mirna peč, Bloke, Stari trg, Cerkljina, Rovte, Hotedersčica, Gornji Logatec in Dolnji Logatec.

Pokrajinski prehranjevalni zavod lahko razširi omenjeno zaporo na vse ozemlje pokrajine.

Člen 2. Zgoraj omenjena zapora ne velja za količine mleka, ki so potrebna za:

a) prehranjevalne potrebe rodbine in družine proizvajalca;

b) živinorejske potrebe proizvajalnega gospodarstva.

Člen 3. Proizvajalci morajo oddajati vse mleko, ki presega zgoraj našete potrebe:

a) ustanovam in tvrdkam, ki jih Pokrajinski prehranjevalni zavod pooblasti v smislu naredbe z dne 19. julija 1941-XIX št. 70 o predpisih za trgovanje in predelovanje kravjega mleka;

b) neposrednim potrošnikom, ki jih določijo Pokrajinski prehranjevalni zavod.

Proizvajalci, ki dobavljajo mleko neposrednim potrošnikom, morajo imeti posebno dovolilnico Pokrajinskega prehranjevalnega zavoda.

Vse kupnoprodatne pogodbe za kravje mleko, pridelane v občinah iz 1. člena, se morajo šteti kot razvezane z dnevom uveljavitve te naredbe.

Člen 4. Mleko se mora oddajati sveže, polno, kakor se namolze, precejeno in shlačeno.

Člen 5. Pokrajinski prehranjevalni zavod sme sporazumno z občinskimi preskrbovalnimi uradi določiti kontingente kravjega mleka, ki jih bodo morale oddajati skupno posamezne občine. Količine mleka, ki jih morajo oddajati posamezni proizvajalci, določajo občinski preskrbovalni uradi, upoštevaje količine mleka, ki ga dajejo proizvajalčeve krave, njegove potrebe mleka za prehrano in za živinorejo kakor tudi količine mleka, ki jih dobavlja neposrednim potrošnikom.

Člen 6. Pokrajinski prehranjevalni zavod sme preurediti razdeljevanje mleka za prehrano.

Če mleka ne bi bilo dovolj, se sme zmanjšati ali ustaviti dobava mleka gostinskim obratom.

Člen 7. Proizvajalci morajo dobavljati mleko v zbiralna središča, ki jih določijo Pokrajinski prehranjevalni zavod.

V krajih, kjer ne bi bilo zbiralnih središč za mleko, se smejo osnovati obvezne zajednice proizvajalcev mleka zaradi ustanovitve takih središč.

Člen 8. Za kakršno koli predelovanje mleka morajo imeti proizvajalci posebno dovolilo, ki ga izda Pokrajinski prehranjevalni zavod.

Če bi se pokazala potreba, se sme odrediti zapečatenje priprav za pridobivanje smetane.

Člen 9. Za vsak liter mleka, ki se proda ali kakor koli odstopi v Ljubljani, izvzemši tisto, ki pride iz inozemstva ali od pooblaščenih zbiralnih središč, se mora plačati pristojbina 15 stotink, ki se pobira na način, kakor ga predpiše Pokrajinski prehranjevalni zavod.

Iz tako nabranih sredstev se osnuje izravnalni sklad za oskrbo omenjenega mesta z mlekom.

Za upravljanje sklada mora Pokrajinski prehranjevalni zavod voditi posebni račun, ki spada pod nadzor Visokega komisariata.

Izravnalni skladi se smejo osnovati tudi za druge kraje pokrajine.

Člen 10. Kršitelji določb te naredbe se kaznujejo v denarju na 100 do 5000 lir, v hušjih primerih pa z zaporom do 6 mesecev.

Člen 11. Vse določbe, ki nasprotujejo tej naredbi ali ki so z njo nezdržljive, se razveljavijo.

Člen 12. Izvršitve te naredbe, ki stopi v veljavo na dan 1. decembra 1941-XX, se poverja Pokrajinskemu prehranjevalnemu uradu.

Ljubljana, dne 21. nov. 1941-XX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino: Emilio Grazioli.

V pokori je rešitev!

Vsak katoliški Slovenec naj se gotovo udeleži vseljidske pobožnosti 9 petkov za svoje ljudstvo

Ninive, velemesto starega veka, je šlo nad milijon prebivalcev. V to pogansko, razuzdano mesto pride na božje povelje prerok Jona. Hodi po ulicah, pa se od časa do časa ustavi in kliče: »Se štirideset dni in Ninive poginejo!« In Ninivljani so verovali in so razglasili post in so oblekli rašovnik, od velikega do najmanjšega, in so se postili in pepelili s kraljem vred, rekoč: »Morda Bog zopet odpusti in se obrne od svoje hude jeze, da ne poginemo.« In Bog je videl njih dela, da so se spreobrnil od svoje slabe poti: in Bog se je usmilil, da je odvrnil zlo, katero jim je bil napovedal, da jim bo storil, in ni storil.

Vsa Evropa je danes Ninive. Vsi smo izzvali jezo božjo ter si spleli s svojimi grehi in brezboštvom strašni bič, ki nas tepe. Kdo nas bo rešil pogina? »Ta rod se ne iziene drugače ko z molitvijo in postom« (Mt 17, 20), kliče Kristus, kliče njegov namestnik. Mar nas bo rešilo brezboštvo? Prav brezboštvo nas je odrgalo od Boga in zato pokopalo v nravnem in gospodarskem nerodu, ker nas je pahnilo v brezvestno sebičnost. In zdaj, ko nas sadi brezboštva na lastni koži uče, kaj smo brez Boga, zdaj naj nas brezboštvo reši? Rešiti nas more edinole vritev k Bogu. Vrnemo se pa k Bogu prav z molitvijo in postom ali pokoro. Moliti bi morali najbolj, da nam Bog vrne vero, živo vero. Tudi prava molitev mir sreč, družinam, mir med narode, ki se v molitvi čutijo eno v Očetu.

Kaj pa pokora? Ali spada pokora v 20. stoletje? Se v nobeno ni tako spadala. Kaj se pa pravi pokora delati? Greh obsajati, greha se očitati, vrniti se k Bogu, dati razžaljenemu neskončnemu božjemu Veličanstvu z zatevanjem in miloščino in drugimi dobrimi deli zadostenje ter se odločno boriti zoper strasti, ki so vir vse osebnosti in socialne nesreče človeštva.

Ker nas torej molitev in pokora vodita nazaj k Bogu, je živa resnica, da je v tem naša rešitev ter da stoji danes vsi narodi pred odločitvijo: ali molitev in pokora ali pa — v brezno.

Mi nočemo v brezno. Mi katoliški Slovenci najmanj. Najlepše in najgloblje zadostovanje nudimo božjemu Sreč z zakramentom sv. pokore, zadostilnim sv. obhajilom in daritvijo sv. maše, ki ima neskončno spravno vrednost. Vse to troje hočemo po vroči želji našega skrbnega nadpastirja vsi Slovenci opravljati odselej začeti s 5. decembrom devetkrat zapored vsak prvi petek v mesecu.

Ta način zadostovanja je božja zamisel; Zveličar sveta sam je izrazil željo, naj mu damo zadostenje vsak prvi petek. Na pobožnost devetih prvih petkov pa je navezal svojo največjo obljubo: rešitev duše. Če bomo dobro dovršili to veliko skupno devetdnevno, nam ne bo Gospod le duš rešil, marveč tudi telo in življenje in vse druge potrebne časne dobrine, ker je sam obljubil, da se nam bo vse to navrglo, če bomo iskali najprej božjega kraljstva in njegove pravice. Pojdimo torej vsi vase, obsojamo svoje socialne in zasebne grehe. Sicer smo se že večkrat posvetili Sreč Kristusa Kralja, toda premo resno. Grehovi so mnogi in velikih. To so sulice, ki smo z njimi prebodli Sreč Odršenikovo. Obsojamo vse to. »Če bi mi sami sebe presojali, bi ne bili sojeni. Ko pa nas (zdaj) Gospod sodi, nas pokori, da bi ne bili s svetom obsojeni« (1 Kor 11, 32).

Izvršimo torej to spravno akcijo za vse ljudstvo. Vsak katoliški Slovenec naj se gotovo udeleži vseljidske pobožnosti devetih petkov. Rešimo sebe, rešimo svoje ljudstvo! Ponižajmo se pred Gospodom

in rekel bo tudi nam: »Ker so se ponižali, jih ne bom razkropile« (2 Kron 12, 7).

V sredo, 26. t. m., se prične pripravljana devetdnevna za te pobožnosti. Prvi petek bo pa 5. decembra t. l.

Slovenci! Poiščimo v teh časih Božje Ljubezni, da bo zasijala tudi med nami in med vsem človeštvom!

Celodnevno češčenje na Selu

V ponedeljek, 24. nov. na praznik sv. Janeza od Križa bo v karmeličanski cerkvi na Selu pri

Ljubljani izredno celodnevno češčenje. Škofijski ordinariat je določil karmeličanski cerkvi ta dan v nadomestilo za češčenje, ki bi se imelo vršiti v Zireh.

V karmeličanski cerkvi bo v ponedeljek ob 6 peti sv. maša. Po tej sv. maši bodo tihe sv. maše vsako uro do 11. — Ob 5. popoldne bo imel cerkveni govor župnik Alojzij Košmerlj. Nato bo slovesne pete litanije Sreč Jezusovega z zahvalno pesmijo. — Red češčenja: od 1—3 Vzgaj... na selu. Od 3—4 žene in dekleta. Od 4—5 možje in fantje. — Pridite množično k češčenju, da skupno poprosimo Gospoda za vse zadeve, ki so nam pri sreč. Ne manjka jih. In da izprosimo čimprej zaželeno oljkovo vejico miru. Kadar je stiska največja, je božja pomoč najbližja. Hitimo z zaupanjem k Njemu, ki je rekel: Pridite k Meni vsi, ki se trudite in ste obteženi... Nesimo Mu vsa sreča naših dragih, od blizu in daleč, da jih blagoslovi, okrepi in reši. Njegova mogočna roka seže tudi tja, kamor naša ne more. Naj se dvigne v velik blagoslov vsem, ki so ga željni, potrebni in bodo zanj iz vse duše hvaležni.

Kako so živeli slovenski izseljenci pred 50 leti v Braziliji

Ker sem videl, kako so naši ljudje pred nekaj tedni z veseljem čitali v »Slovencu« spomine starega Slovence Mateja Leskova iz Brazilije, sem se še jaz opogumil in zapisal nekaj spominov iz svojega življenja v Braziliji, kjer sem delal od leta 1892 do leta 1902 na posestvu nekoga portugalskega grofa.

Od doma v Bevkah sem odšel kot 18 leten mladenič dne 4. maja 1892 in sem potoval po celinah skupno 10 dni in po morju 24 dni. V Vidmu (Udine) sem naprosil izseljenskega agenta Gergoleja, da mi oskrbel vse potrebne listine za dolgo pot. V Genovi sem se sešel z izseljenci iz Knežaka, Razdrtega in drugih slovenskih krajev, s katerimi sem se v Genovi ukrkal na parnik

»Rosalia Genova« in srečno prevozil ves Atlantski ocean. — V Južni Ameriki smo se ustavili najprej v Rio de Janeiro, kjer smo videli vsi prvič v življenju prave črne zamorce, katere so tedaj brezvestni belci lovili v Afriki, kjer so črnci doma in jih potem vozili kot živino na sejme v Brazilijo, da so jih mogli drago prodajati grodom — veleposestnikom za delo na njihovih posevstvih »haciendah«. — Nas Evropejci nismo hoteli pustiti v Rio de Janeiro in ne v Santos, kjer so prodajali le sužnje, ampak so nas spravili naprej v Sao Paulo, kjer so nam odkazali prostore v velikih izseljenskih zgradbah, kamor so nas priliči nekaj dni že ogledovat veleposestniki — hacienderi — s svojimi tolmači in zaupniki. — Mene so takoj vzeli s seboj, ker sem bil pač mlad in zdrav in brez družine. Z nekaterimi italijanskimi izseljenci sem se sedaj zopet dolgo vozil, nekako tri dni z brzovlakom, — da smo prišli do mesta: Santa Maria do pasa 4. V tem mestu so nas že čakali hacienderovi vozovi, črni vozniški so zmetali naše stvari na nerodne »gare« na dveh velikanskih kolesih, vozniški so poglani prežene vole s klicem: »vamo bojada« in nastopili smo zadnji koček dolgega potovanja! Kmalu smo zagledali velik grad na griču in spodaj veliko naselbino. Graščak — grof ali »haciendero« nam je prišel prijateljsko naproti in nas je takoj povabil v grad, kjer so nam postregli z zganjem (pinga) in mesom (carne seca) in kruhom in sočivjem. Po vsem tem smo dva dni počivali, tretji dan pa smo dobili vsak svojo sekuro »mašada«, in odšli smo, 50 mož po številu, v pragozd; in tam smo potem dva meseca sekali dreve in trebili grmčevje, končno pa vse to požgali in tako pripravili zemljo za nasajanje sladkornega trsa »kana«. Za vsak grm »kane« smo morali napraviti po pogorišču posebnost jama, ki je morala biti vsaj 10 centinov globoka, 15 cm dolga in 10 cm široka. — Trs raste bujno, visoko 3 metre, na široko kot grmovje! Vedno je bilo treba delati, vedno z rokami obrtovati te sladkorne rastline, ki so le preveč mladik odganjale, vedno je bilo treba pozornosti pred strupenimi kačami: »urutri«, »ziboje«, »skača klopotaca«, ki so se skrivale po grmčevju. — Res, sladka je kava — sladkorni trs. — Črnci jo žvečijo kot pri nas stari čikariji tobak, — ali pravo korist od vsega tega ima česar je graščak — haciendero. Delavci smo morali trs gojiti, oskrbovati, ga zvažati v tovarne in tam mleti in prekuhavati, a sladkor in zganje »pinga« iz tega sladkornega trsa je imel pa končno le haciendero, mi izseljenci pa smo imeli le nekaj plače in včasih za vzpodbudo k še hitrejšemu delu še kakšen sodček »pinge«. Vseko leto smo pri našem veleposestvu proslavljali kar najbolj slovesno praznik sv. Janeza Krstnika v spomin na odpravo suženjstva. Na predvečer smo postavili pred gradom velikanski mlat, nanj pritrčili veliko podobno sv. Janeza Krstnika, spodaj pa zakurili veličasten kres, kakor je tudi pri nas v Sloveniji navada o kresu. — Graščak je vsako leto za to priliko podaril delavstvu nekaj prašičev in nekaj sodčkov »pinge«, Indijanci — domačini so zaplesali indijanski ples, mi tujci, — zamorci in Evropejci, — smo se pa žalostni spominjali svoje mladostne radosti v domači vasi, kjer so goreli kresovi in se je glasila domača govornica in krasna pesem v toпло kresno noč!

Res je, naš graščak je bil dober človek, katoličan, vsako leto večkrat je povabil iz mesta katoliškega duhovnika misijonarja v našo naselbino, da smo okrepli svoje duše, mene je v teku let postavil celo za nadzornika nad delavci, toda domotožje ni ponehalo: po 10 letih sem se z veseljem vrnil v domovino. — Jeraj Jakob, Bevke št. 43, p. Vrhnika.

Res je, naš graščak je bil dober človek, katoličan, vsako leto večkrat je povabil iz mesta katoliškega duhovnika misijonarja v našo naselbino, da smo okrepli svoje duše, mene je v teku let postavil celo za nadzornika nad delavci, toda domotožje ni ponehalo: po 10 letih sem se z veseljem vrnil v domovino. — Jeraj Jakob, Bevke št. 43, p. Vrhnika.

Res je, naš graščak je bil dober človek, katoličan, vsako leto večkrat je povabil iz mesta katoliškega duhovnika misijonarja v našo naselbino, da smo okrepli svoje duše, mene je v teku let postavil celo za nadzornika nad delavci, toda domotožje ni ponehalo: po 10 letih sem se z veseljem vrnil v domovino. — Jeraj Jakob, Bevke št. 43, p. Vrhnika.

Bodimo apostoli božji! Pripeljimo vse Slovence k Srcu Jezusovem v pobožnosti devetih prvih petkov

Kaznovani prodajalci

Policija za nadzorstvo nad prodajo živil je v zadnjih dneh ugotovila, da so naslednji prodajalci prekršili obstoječe predpise, ker niso imeli razobeženih cenikov:

Bradran Franc, trgovina z mešanim blagom, Tyrševa 2; Zupančič Franciška, prodaja zelenjave, Dolenjska cesta 14; Lampret Ivan, manufaktura, Florijanska ul. 30; Dolniša Alojzija, prodaja zelenjave, Pleteršnikova 10; Mlakar Jera, prodaja sadja, Češnjice 6, in Baloh Antonija, cvetličarna, Kolodvorska 18. Vsi našteti so bili kaznovani z globo.

Dalje so bili naslednji prodajalci naznanjeni sodišču, ker so prekršili veljavne predpise o maksimiranih cenah:

Meše Josipina, prodaja sadja, Sv. Petra 71; Mathias Apolonija, prodaja sadja, Zg. Kašelj 43; Skulj Alojzija, prodaja sadja, Skrilje 20; Soršak Anton, prodaja sadja, Kolodvorska 7; Goršič Danica, trgovina z mešanim blagom, Tržaška 26; Gvozdarjevič Ivana, prodaja sadja, Florijanska 20; Adamič Ana, prodaja zelenjave, Kompolje 37; Krže Ivana, špecerija, Florijanska 28, in tvrčka »Slada«, lastnik Sedlar Ivan, Ambrožev trg 3.

Neglede na to, da sta bili Goršič Danica in Meše Josiptna naznanjeni sodišču, je odredil Ekse. Viški Komisar, da morata imenovani za 10 dni zapreti trgovini, pri čemer morata uslužbenecem plačati pripadajoče prejemke.

Najvišje cene na ljubljanskem trgu

Po dogovoru z zastopnicami in zastopniki konsumentov, prodajalcev in pridelovalcev je mestni tržni urad spet predložil Visokemu komisariatu najvišje cene za tržno blago v Ljubljani tudi za prihodnji teden ter jih je ta tudi odobril.

Z odlokom VIII-2 št. 1319-3 Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino veljajo za Ljubljano določene najvišje cene od ponedeljka 24. novembra zjutraj do nedelje 30. novembra zvečer.

Najvišje cene, ki je po njih dovoljeno v Ljubljani prodajati v ceniku navedeno blago in ga plačevati, so naslednje:

Domači krompir na drobno 1.50, zeljnate glave na drobno izpod 10 kg 0.60, zeljnate glave na debelo 0.50, kislje zelje ljubljanskih zeljarjev z obrtnim listom na drobno 2.50, kmetško kislje zelje na drobno 2, repa na drobno izpod 10 kg 0.70, repa na debelo 0.50, kislje repa 2, rdeče zelje 1, ohrovt 1, cvetača 3.20, brstni ohrovt 5, koleraba 1, debela koleraba do 4 komade na kilogram 2, rumena koleraba 0.50, rleča pesa 1.25, rdeči korenček brez zelenja 2.50, rumeno korenje 0.50, šopek zelenjave za juho s korenčkoma 0.20, peteršilj 2.50, por 3, zelena 2.40, črna redkev 1.20, osnaženi hren 3, domača čebula 2, šalota 2, česen 25 glavica na kilogram 4, otrebljena endivija 3, rdeči radič (cikorija) 3, veliki otrebljeni motovilec 6, mali otrebljeni motovilec 8, mehka špinata 2.50, trda špinata 1.50, licer suhih bezgovnih jagod 3, kilogram suhega šipka 8, kilogram letošnjega lipovega cvetja 20 lir, Jabolka: I. kanadska, doljenjska voščenska, Harbertova, šampanjska, flandberška, Baumannova in kaselska reneta, vse brez napak 4.50, II. navadni kosmač, zelene, tafelček, rozmarinček, carjevič 3.40, III. drobna in zdrava jabolka vseh vrst 2, IV. obtočena, črvena, nagnita jabolka za vkuhanje 1.50 lire. Domače kutine 3, domači kostanj 3 lire. Gobe a) rumeni in rjavi ježek, štorovke liter 1, b) liter lisičk in večjih zimskih kolobarnic (mrznic, sivk) 1.50, c) liter sirovk, možkov (jelenovega jezika), žemljevca, ovčjega vimeca 2, d) liter malih sivk za vlaganje (mrznic) 2.50, e) kilogram mladih čebularjev ali maslenk 3, f) kilogram jurčkov z zaprtim klobukom 10, g) kilogram jurčkov z odprtim klobukom 6 lir. Kuncji žive teže 10 lir.

Kjer ni posebej naveden liter, veljajo cene za kilogram. Opozarjamo pa, da vse te cene veljajo samo za blago, pridelano v Ljubljanski pokrajini, ker je za iz drugih pokrajin uvoženo blago v veljavni cenik za zelenjavo in sadje št. 5 na rdečem papirju.

Vse te najvišje dopustne cene in tudi vse nižje cene morajo biti vidno označene pri vsem v ceniku navedenem blagu.

Gospodinje bodo v ceniku opazile nove cene po novi razdelitvi raznih sort jabolk. Tako je bilo urejeno in določeno na željo prodajalcev jabolk z Dolenjskega v soglasju z zastopnicami in zastopniki konsumentov ter tržnega urada. Po želji prodajalcev in gospodinj so v

ceniku navedena pri nekaterih sortah namesto pomolških imen ona imena, ki so za razne sorte jabolk v rabi med ljudstvom in tudi na deželi med ljubljanskim prebivalstvom. Da pa ne bo pomot in da bodo kupovalke na trgu jabolka poznale, bodo vse v ceniku navedene sorte jabolk razstavljene v omarici pri prodajalcih jabolk ob posloju Ljudske knjigarne na Vodnikovem trgu.

Spet pa opominjamo gospodinje, naj ne preplačujejo blaga, ker ga s tem draže same sebi in vsemu prebivalstvu. Dosti blaga je na trgu tudi po nižjih cenah kot so v ceniku določene, zato je pa pogajanje in celo draženje popolnoma nepotrebno, poleg tega je pa preplačevanje prav tako kaznivo kot prodajanje po nedopustnih višjih cenah. Gospodinje in kupovalke naj same pomagajo pri nadzoru najvišjih cen ter podpirajo uradne organe v boju proti draginji in proti verižništvu ter sploh proti izkoriščanju prebivalstva.

Izseljevanje Nemcev iz Ljubljane

V smislu navodil, izdanih od Vis. Komisarija glede izselitve Nemcev Ljubljanske pokrajine v Nemčijo, je v četrtek potekel rok za vlaganje prošnje pri mestnem poglavarstvu. Na magistratu je bilo celotno predloženo 825 prošnje, posebno zadnji dan, v četrtek, je bil večji naval vlagateljev. Imena izseljencev bodo objavljena v službenem listu Ljubljanske pokrajine in bodo vsi oni pozvani, da naznanijo svoje odškodninske zahteve in terjatve, ki jih imajo do izseljencev, izseljenci pa morajo navesti natančne podatke o svojih premoženjskem stanju, o terjatvah in dolgovih, kakor tudi o drugih obveznostih.

Sklad za zdravljenje jetičnih bolnikov

V dopolnitev že objavljenega poročila o prispevkih v ta sklad obveščamo javnost, da smo v zdanjem času prejeli še naslednje zneske: 500 lir Vok Ignac v Ljubljani; 300 lir Božnar Pavel, lesna industrija, Polhov Gradec; po 200 lir: Jelačin Ivan in Janežič Anton, oba v Ljubljani; po 100 lir: Javornik Josip v Zalnji, Remec Anton v Stični, dr. Piccoli, lekarna, Bogataj Ivan, elektr. podjetje, Zajec Milovan, optik, Demšar Lovro, Breznik Venčeslav, Erzlin Josip in Peter Hrbar, vsi v Ljubljani; po 50 lir: uprava grašične Snežnik, Petrič Ivan v Borovnici, Knaflič, Mirtič v Novem mestu, Gozdní urad Auersperga v Kočevju, Uprava veleposestva Turjak v Namršlju, Pouh Joško v Novem mestu, Rosina Ivan, »Zmajec d. z. o. z., Bizjak Filip, Tuma bratje d. z. o. z., Cepič Mate, avtomatični buffet »Rios«, W. pl. Boršič Šl., inž. Carmine Hugo, »Nova založba« d. z. o. z., Eger Gustav, »Papirotek«, Kleinmayr & Bamberg in Holynski-foto, vsi v Ljubljani; lir 38 Gjud Aleksander v Ljubljani; lir 40 Banko Ignac v Ljubljani; lir 38 Brear Franc v Ljubljani; po 25 lir: Meden Viktor, Battelino Angelo in Javornik Ivan, vsi v Ljubljani; po 20 lir: Moskovič brata, »Svetla«, Druškovič-Ilaunik Anka, Martinec Franc, Puh Josip in Svečarna J. Kopač & Komp., vsi v Ljubljani, Andrijanič, lekarna v Novem mestu; po 10 lir: Tajner Franc v Črnomlju, hotel »Metropole«, Barbič Marin, tiskarna Gale in Bričelj Leopold, vsi v Ljubljani.

Imenovanim darovalcem se v imenu naših najrevnejših bolnikov iskreno zahvaljujemo in toplo priporočamo njihovi nadaljni naklonjenosti. — Dočim izražamo svoje izredno veselje in zadovoljstvo nad dejstvom, da je marsikateri denarni in zavarovalni zavod ter marsikatero industrijsko, trgovsko in obrtno podjetje v polni meri razumelo naš apel ter blagodušno podprlo to nujno in prepotrebno nabalrno akcijo, moramo na drugi strani poudariti naše opravičljivo razočaranje, da je še mnogo denarnih in zavarovalnih zavodov ter podjetij, ki se prošnji niso odzvala. Na stotine takih prošnji leži nerešenih pri njih in pričaju, da bodo tudi ti zamudniki popravili svoje oklevanje s tem izdatnejšim prispevkom ter tako tudi oni dejansko pripomogli k nujni udeležitvi našega visokega cilja: pripraviti vsakemu jetičnemu Slovencu bolniško posteljo. Posebno v današnjih težkih časih je nujno potrebno, da celokupno skrbimo za nego in oskrbo naših jetičnih rojakov. Številka našega čekovnega računa pri Poštni hranilnici je 15.531. Protituberkulozna zveza v Ljubljani.

Vpisovanje v »Italijansko liktorsko mladino« v Ljubljani

V teh dneh je poslalo Zvezno poveljstvo GILLA vsem šolskim oblastem podrobna navodila o otvoritvi in začetku vpisovanja v mladinsko organizacijo, najbilo vzgojiteljev, kakor mladine.

Pri vseh upraviteljstvih šol lahko dobijo zainteresirane pole in vsa potrebna pojasnila.

Ponavljamo, da je vpis v »Italijansko Liktorsko Mladino v Ljubljani« — ki nudi mladini športnega razvedrila in pomoči mladini cele pokrajine — popolnoma prostovoljen, tako za vzgojitelje kakor za mladino, katerih prošnje, oziroma vpisne pole morajo biti podpisane, v znak odobritve, od očeta ali varuha.

Vpisne pole so bile poslane vsem šolam, ker so pač zavodi, katere obiskuje skoraj vsa mladina. Kdor ne obiskuje šole, pa lahko dvigne prijavnico pri Zveznem poveljstvu, kjer se dobe tudi vsa pojasnila. Uradi Zveznega poveljstva so na Bleiweisovi cesti št. 28.

Kinematografska delavnost GILL-a

Zvezno poveljstvo Italijanske Liktorske Mladine v Ljubljani je večeraj nudilo že tretjo brezplačno kino-predstavo ljubljanski šolski mladini. Prihitelo je okrog 900 šolarjev z učiteljska, z ženske realne gimnazije in iz privatnih ljudskih šol v Sedež pokrajinskega Dopolavora.

Poleg pregledov dogodkov in delovanja GILLA (Cinegij št. 8) so bili podani tudi nekateri filmi LUCE, kateri so naleteli na živo zanimanje pri vseh mladih obiskovalcih.

Naročite »SLOVENEČEV KOLEDAR«! Še do 25. novembra imate čas!

Veliki koledar bo obsegal 288 strani oblike skoraj polovico strani »Slovenca«

Iz Spodnje Stajerske

Učiteljica med spodnještajerskimi vaškimi otroki. V nemških listih popisuje nemška učiteljica Erika Königseder svoje prve vtiske o svojem službovanju med spodnještajerskimi otroki. Takole pripoveduje med drugim: »Že več tednov je minilo, ko me je kot učiteljico poslalo povelje v Spodnji Stajer, ki se je zdaj vrnil domov. Ko sem se pripeljala v Rogaško Slatino, so mi povedali, kam naj grem: Dobje, mala vasica na hribu blizu hrvatske meje. Le malo hiš je okoli dobske šole. Kakih 25 minut od šole je bilo moje prebivališče v mali zanamjenj hišici. Prvo delo nove učiteljice je bilo hišo malo pospraviti, tla poribati, posteljnino in nizke prostore prezračiti. Glasovir z zelo razglašanimi strunami mi je bil malo razvedrilo po prvem neprijetnem vtisku. Medtem se je zvečerilo. Bilo je prvokrat, da sem morala čisto sama biti v tuji hiši. Nikogar ni bilo, ki bi mi voščil lahko noč in ki bi me zjutraj prebudil. ... Drugo jutro so bili otroci v šoli že zbrani. Njihovo nemško znanje je bilo omejeno zgolj na pozdrav »Heil Hitler!«. Naše prvo sporazumevanje je bila pesem. Zdi se, da je mladini Spodnjega Stajerja glasbeno čustvo kar prirajeno... Prebivalci tega kraja so revni, otroci siromašno oblečeni, po večini bosí. Deklice so bolj čisto in čedno opravljene kot dečki. Slabo hranjeni in bledi so vsi. Pot, ki jo morajo seveda ob vsakem vremenu prehoditi v šolo, je dolga in težavna. Mnogo bo v tej nekaj cvetoči nemški deželi treba še napraviti. Mi nemški učitelji smo ponosni in veseli, da moremo pri tem delu tudi svoj delež prispevati.«

Iz Ribnice

Gospodinski tečaj se je pričel te dni v Ribnici. Vodijo ga č. šolske sestre.

Olta brezijanske Marije Pomagaj, katerega je preteklo nedeljo blagoslovil prevzivilni ljubljanski škof g. dr. Gregorij Rožman, bodo namestili v desni ladji ob steni, kjer je bil misijonski križ. K Mariji Pomagaj v Ribnici, krasnem posnetku slike brezijanske Marije, dela akademskega slikarja g. Kregarja, prihaja mnogo ljudi, častilcev brezijanske Matere božje.

»Slov. koledar« lahko naročite do 25. t. m. v Gorenji vasi št. 28.

Kaj je življenje, kakšen njegov smisel in cilj?

Vprašanje, ki nas še posebno v teh trpkih dneh teži in muči. Odgovor najdete v prekrasno pisani knjigi Aleša Ušeničnika:

Knjiga o življenju

V tem delu, najlepšem, kar jih je napisal naš največji mislec, boste našli odgovor, spoznanje in uteho. Videli boste, koliko črnogledja se sprosti iz naših duš, ko se globoko in iskreno z zagledamo v najgloblje tajne našega bivanja. Odkrili boste luč, ki bo zasijala v trpljenju in mrak.

Knjigo je pisal široko razgledan filozof — pisal pa jo je ne samo kot znanstvenik, temveč kot človek, za svojega brata, ki se muči, zdvaja in brepeni. Knjiga spada med tista dela, ki jih človek odpira v svojih najtišjih urah, da bogati srce in duha.

Razen tega je v 10. zv. Izbranih spisov še Ontologija, razorava o sv. Tomažu in moderni filozofiji ter obširen Slovar filozofskih izrazov. Strani 355. Vezana v platno L. 38.—

Drobne novice

Koledar

Nedelja, 23. novembra: Klemen L. papež in mučenec; Felicita, mučenica.

Ponedeljek, 24. novembra: Janez od Križa, cerkveni učitelj; Hrizogon, mučenec; Flora, devica in mučenica.

Torek, 25. novembra: Katarina, devica in mučenica; Merkur, mučenec; Erazem, mučenec.

Lunina sprememba: Prvi kraje: 25. novembra ob 18.52. Herschel napoveduje sneg in dež.

Novi grobovi

† **Andrej Podboj.** V Ribnici je 21. t. m. zvečer nenadno odšel v večnost sloveči ribniški tovarnar in gostilničar g. Andrej Podboj, po domače Cene, star 84 let. Z njim lega v grob samorasel slovenski značaj, ki je bil v vsakem pogledu vzgleden in pošten mož ter poln podjetnega in delavnega duha. Bil je nenavadno dobrega srca ter je ljudem v vseh težavah rad pomagal z lepo besedo in dejanjem. Bil je zvest naročnik »Slovenca«. Zapuščba vdovo gospo Ano ter pet otrok, izmed katerih je hči gospa Ana poročena s kočevskim gimnazijskim ravnateljem Burgarjem, hči ga. Amalija je poročena z g. Klunom, ga. Mara z dr. Hočvarjem v Kočevju. Sin Ivan vodi doma gostilno in obrt, sin inž. Jože pa je v Belgradu. Vsem prizadetim izrekamo svoje globoko sožalje. Rajni Andrej Podboj pa naj pri Bogu uživa Njegov mir in blaženstvo!

† **Fani Rupnik,** trgovka v Ljubljani, je izdihnila svojo blago dušo. Pogreb bo v nedeljo ob treh popoldne iz kapelice sv. Frančiška na Zalah. Naj ji sveti večna luč! Zalujoči hčerki izrekamo svoje sožalje!

Osebnosti

— **Diploma.** Na tehnični fakulteti ljubljanske univerze je bil diplomiran za rudarskega inženirja gospod Zebri Svetozar iz Ljubljane. Čestitamo!

ŽIMA MEHANIČNA PREDILNICA

Uvoz snogotav
M. JAGER, Sv. Petra cesta 17 - Fužine

— **Pouk na klasični gimnaziji v Ljubljani se prične:** a) za osmošolce dne 24. XI. ob 13.50 na I. moški gimnaziji, b) za četrtošolce istega dne ob isti uri na uršulinski meščanski šoli v Nunski ulici, c) za vse druge razrede okoli 1. decembra, kar bo pravočasno sporočeno po vseh dnevnikih. — Ravnateljstvo.

— **Mesečna rekolekcija za duhovnike z dežele** bo zadnje sredo tega meseca, to je 26. novembra v »Domu duhovnih vaj« v Ljubljani. Začetek točno ob pol 11. uri dopoldne. K obilni udeležbi so vabljeni vsi gg. duhovniki izven Ljubljane, zlasti še člani Apostolske unije. — Vodstvo DV in škofijsko vodstvo VA.

— **Za pobožnost deveterih prvih petkov** so izdali na Rakovniku prav lepo knjižico »Velika obljuba«. Knjižica bi zlasti sedaj v devetdnevni storila veliko dobrega, če bi prišla v večji množini ljudem v roke. Stane le 50 cent. Naročila sprejema uprava »Knjižice na Rakovniku.

Za MIKLAVŽA!

„PRAVLJICE“ ~~~~~ le 5 lir

— **Prosvetna društva opozarja** Prosvetna zveza na okrožnico, ki smo jo pravkar odposlali, zaradi praznovanja prvih petkov. Vsi člani in članice se potom okrožnice naprošajo, da pomagajo pri propagandi in da se sami udeležujejo narodne pobožnosti.

— **Protituberkulozna zveza v Ljubljani se zahvaljuje** iskreno za nakazane ji zneske v spomin blagopokojnega svojega predsednika dr. Jože Bohinca. 500 lir je daroval Prehranjevalni zavod Visokega komisariata v Ljubljani, po 100 lir pa industrialec g. Rojina Anton in kegljaški klub »Tonček« v Ljubljani.

— **Sekcija RK, odsek za socialno pomoč,** je prejela od ljudske šole na Brezovici pri Ljubljani znesek 1547,25 lir Nabiralno akcijo, ki vsebuje poleg navedene denarne vsote tudi nekaj živih, sta izvedli gđc. učiteljici Ruža Svetličeva in Leopoldina Kogejeva. Brezoviški šoli — predvsem pa obema gđc. nabiralnkama — kakor tudi vsem plemenitim darovalcem — najtoplejša zahvala.

— **Dogon klavne živine v št. Jerneju.** Prehranjevalni zavod za Ljubljansko pokrajino sporoča, da se vrši dogon za govejo klavno živino v sredo 26. t. m. v št. Jerneju namesto dogona v Logatcu. — Prehranjevalni zavod za Ljubljansko pokrajino.

SKODA, tovarni, do 2 toni nosilnosti, ugodno naprodaj. Avtobus Rojina, Ljubljana VII.

— **Vreme.** Megleno in oblačno. Jutranje megle valove zadnje dneve visoko, kar je vedno na Barju znamenje, da nastopi kmalu deževje. Od petka popoldne do sobote čez noč je lahko rosilo. Padlo je vsega 1,2 mm dežja. V novembru je dežer med zaznamoval že 125,5 mm padavin. Jutranja temperatura je nad ničlo in je bila v soboto zjutraj +5,5°C, za nekaj stopinj se je dvignila od petkove. Dnevna temperatura v petek je dosegla +6°C. Barometer se ni dosti spremenil in je v soboto kazal 769,3 mm.

— **Kako uporabljamo oblačilne nakaznice.** Najvažnejša navodila kupcem za uporabo oblačilnih nakaznic v preglednem tabelaričnem stavku, v priložni žepni obliki. Cena 1,50 lire. Dobj se v Ljudski knjigarni v Ljubljani, Pred škofijo 5, in v vseh knjigarnah.

Kupite knjižico!

Najlepše „PRAVLJICE“ ~~~~~ le 5 lir

— **Ravnateljstvo Pokrajinske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu** sporoča vsem proslencem za sprejem v to šolo, da so tehnične težkoče za začetek šolskega leta deloma odstranjene, radi česar se bo šolsko leto za celoletno in zimsko šolo pričelo v sredo, 10. decembra. Vsi gojenci morajo biti na predvečer, t. j. 9. dec., na zavodu. — O sprejemu bo vsak še osebno obveščen, pri čemer mu bo tudi sporočeno, kaj mora prinesiti s seboj. — Ravnateljstvo.

— **Pastirski na paši** je zbirka ljudskih božičnih pesmi. Naročite jih v Mladinski založbi, Stari trg 30, Ljubljana.

— **Pozor.** Ker primanjkuje ribjega olja, uporabljajte za slabotne otroke »Oleocitrol«. Lekarstva Hočvar, Šiška, telefon 34151.

Ljubljana

1 **Miklavžev večer v frančiškanski dvorani.** Prav sprčo težkih vojnih razmer imajo otroci pravico do radosti in sonca. Zato bo letos 5. decembra ob 4 popoldne pripravljen prelep Miklavžev večer v Frančiškanski dvorani. Nastopa nebeski zbor z angeli, sv. Petrom, sv. Miklavžem, enako tudi Lueifer in njegove temne sile. Vsa celota pa je prirejena za nežnim čutom odgovornosti do otrok. Predprodaja vstopnic in vsa pojasnila v pisarni »Pax et bonum«, Frančiškanska pasaža, tel. 43-63.

1 **Danes ob 10 dopoldne »On in njegova sestra»**, zabavna komedija na odru frančiškanske prosvete. V glavni vlogi nastopa prijazen poštar Filip Ahačič in njegova sestra Mici, ki vas bosta razveselila z zabavno igro in petjem ob spremljevanju orkestra. Ana Gerdinka in Nepomuk Hvala pa bosta poskrbela, da se boste do solz nasmejali. Igra je dosegla že preteklo nedeljo ob razprodani dvorani nepričakovan uspeh in jo je občinstvo navdušeno sprejelo. Priporočamo, da si vstopnice pravočasno preskrbite, da se izognete nepotrebnemu navalu pred pričetkom predstave. Vstopnice dobite od 8. ure dalje pri blagajni frančiškanske dvorane.

1 **Zanimivosti z živilskega trga.** Ker je po nizkih godovnih že izginil sneg, je bilo zadnje dneve močče nabirati poznojesenske in zimske gobe. V soboto je zopet po dolgem času oživel prostor za gobe med semeniščem in škofijsko palačo. Na treh klopih so bile naprodaj sivke ali mraznice, brezovke in zelenke. Cene so bile stare, kakor so določene v zadnjem ceniku, veljavnem za ta teden. Gobe so bile hitro prodane. Na Sv. Petra nasip je bilo pripeljanih nekaj voz lepih zeljnatih glav iz izanske okolice, kakor tudi iz bližnjih dolenskih krajev. Zelje je bilo na drobno po 0,60, na debelo pa po 0,50 lir kg. Branjevci na Vodnikovem trgu so sedaj dobro založeni z lepimi orehi, ki so bili uvoženi iz Goriske. So po 16 lir kg. Domača jabolka so na večjo izbiro po točno določenih tržnih cenah. Gospodine se vedno rade se gajo po domačem sadju, mnoge so prav lepe množine jabolk posušile, saj so ta porabna za razne čaje.

1 **Rokodelski oder.** Danes popoldne ob 5 uprizori Rokodelski oder nadvse prijetno komedijo »Postržek«. Preskrbite si vstopnice že v predprodaji v društveni pisarni od 10—12 dopoldne ter eno uro pred pričetkom predstave pri blagajni v Rokodelskem domu, Petrarkova 12-I. — Cene vstopnic: sedeži po 4, 3, 2 liri, stojišča 1,50 liri.

1 **Društvo »Pravniki« v Ljubljani priredi v sredo 26. novembra ob 17 v dvorani mestne hiše na Mestnem trgu komemoracijo za umrli predsednik Metod Dolencem, ter vabi tem potom k udeležbi vse svoje člane in pravnike.**

1 **V pisarni Kolodvorskega misijona, Slomškova ul. 1,** naj se zglase: Abram Milica, Krekova-Sušteršičeva ul., Ljubljana-Moste, Cuk Tončka, Tyrševa ul., Ivan Grmek, hiša Vzajemne zavarovalnice, pri g. inž. Pengovu, Gaber France, Knobleharjev zavod, Ljubljana-Dravljje, Hrašovec Marija, Cesta sv. Roka 4, Ljubljana-Dravljje, Langetholc Lucija, župnišče pri Sv. Križu, Ogrinec Ida, Brdo 82, Vič-Ljubljana, Rebek Josip, ključavničarski mojster, Resman Franc, Zaloška c. 61, Ljubljana-Moste, Sattler Pavel, Dolnice 10, Ljubljana 7, Vodnik France, Devinska 9, Vogl Hela, poštni predal 115, Ziberna Franjo, Ljubljana.

1 **Violinist Karlo Rupel bo koncertiral** na povabilo Glasbene Maticе ljubljanske in priredil samostojni koncert v terek, 2. decembra ob 7/7 zvečer v veliki Unionski dvorani. Karlo Rupel upravičeno uživa sloves našega najboljšega violinista in njegovi koncerti so umetniški dogodek prve vrste v našem mestu. Pri koncertu bo sodelovala odlična pianistka Zora Zarnikova. Na koncert opozarjamo že danes. Vstopnice bodo od torka dalje v predprodaji v knjigarni Glasbene Maticе.

Božena Némecova

„PRAVLJICE“ ~~~~~ le 5 lir

1 **Sopranistka Maria Fiorenza Ciampelli,** ki bo koncertirala v petek, 28. t. m. v veliki Filharmonični dvorani, je odlična italijanska koncertna pevka. Sodeluje stalno v samostojnih koncertih, na komornih večerih, nastopa s simfoničnimi orkestri in zelo pogosto tudi kot gost v operah, predvsem v Italiji v Kraljevi operi in Rimu in v mestnem gledališču v Firenci. Svoje umetniške koncerte je doslej prirejala v Franciji, Belgiji, Švici, v Nemčiji in na Poljskem. Njen petkov koncert bo prvi nastop te pevke v Ljubljani. Natančni spored bomo priobčili. Začetek koncerta bo ob 7/7 zvečer. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Maticе.

1 **Dekliška Marijina kongregacija župnije Marijinega oznanjenja** uprizori svetopisemsko dramo »Jettejeva hči« v nedeljo ob 5 popoldne v frančiškanski dvorani. Predprodaja vstopnic pri Štigliču.

1 **Prometni otok v Vegovi ulici.** V letošnjem poletju je bila lepo urejena in katranizirana vsa Vegova ulica. Sedaj se je cestišče že lepo očistilo in se je prav zato začel promet v precej večji meri posluževati te lepe ceste. Zato se je sedaj pokazala potreba, da se ob stiku Vegove ulice s Kongresnim trgom usmeri živahni promet s prometnim otokom, ki bo postavljen v sredo ulice. Vegova ulica se proti Kongresnemu trgu polagoma razširja, tako da je dovolj prostora za prometni otok, kakor tudi za vozila. Je pa to križišče nevarno prav zaradi tega, ker prihaja promet po Kongresnem trgu izpred Nunske cerkve tik ob izlivu Vegove ulice na Kongresni trg. Da se preprečijo nezgode, ki bi jih v prvi vrsti mogli zagrešiti vozniki, ki bi prihajali iz Vegove ulice in zavijali po Kongresnem trgu navzgor proti Nunski cerkvi, bo postavljen otok, ki bo voznikom preprečil rezanje ovinkov. Otok so te dni že začeli postavljati. Razkopali so cestišče in bodo postavili robnike, ki bodo označevali prometni otok. Se posebej pa bo prometni otok označen z običajnimi odbijali.

1 **Učiteljskemu odboru za socialno pomoč** je podarila rodbina Vencajz in Žužek 200 lir v spomin blagopokojnega dr. Stanka Lapajnetu. Odbor se darovalcem najlepše zahvaljuje.

1 **Za mestne reveže** je v počaščenje jk. dr. Jože Bohinca podaril 200 L trgovec g. J. Krek z Bleiweisove c. 50; g. Franc Zaločar z Jegličeve c. 22 je pa v počaščenje pok. g. Terezije Kostiliv nakazal 100 L. Mestno poglavarstvo izreka dobrotnikom mestnih revežev najtoplejšo

Obvestilo.

Obveščamo cenj. občinstvo, da smo prevzeli od g. LEGAT IVAN-a v Ljubljani, Prešernova ulica 44 trgovino s pisarniškimi stroji, katero bomo vodili od sedaj pod tovarniškimi imenom

Everest - A. Kovačič

izključno pooblaščen zastopnik in tovarniška zaloga vseh pisalnih in računskih strojev.

Obenem opozarjamo vse cenj. interese, da imamo za popravila strojev specialno moderno izpopolnjeno delavnico — laboratorij pod strokovnim vodstvom ter garantiramo za točnost in solidnost vseh izvršenih popravil.

Vabimo Vas na brezobvezen ogled ter se priporočamo

s spoštovanjem „Everest“ A. Kovačič.

zahvalo tudi v imenu podpiranih. Počastite rajne z dobrimi deli!

1 **Mohorjane** ki so naročili Mohorjeve knjige pri Ljudski knjižnici vabimo, da jih pridejo iskat. Na razpolgo je koledar za leto 1942 in Večernice »Gospod Hudournik«. — Istotam se sprejemajo naročila za bodoče leto. Naročnina za prihodnje leto znaša L 15.—.

1 **Najprijetnejše razvedrilo** v dolgih večerih je dobra knjiga. Ljudska knjižnica v Ljubljani, ki posluje na Miklošičevi cesti št. 7-I, vam nudi veliko izbiro slovenskih, nemških, italijanskih in drugih knjig. Odprta je od 9—12 dopoldne in od 15—18 popoldne.

Gledališče

Drama. Nedelja, 23. nov.: »Mali lord«. Mladinska predstava. Izven. Zelo znižane cene. Začetek ob 14.30. — »Nocoj bomo improvizirali«. Izven. Znižane cene. Začetek ob 17.30. — Ponedeljek, 24. novembra, zaprto. — Torek, 25. nov.: »O, ta mladina«. Premiera. Red Premierski. Začetek ob 17.30. — Sreda, 26. nov.: »Dom«. Red Sreda. Začetek ob 17.30. — Četrtek, 27. nov.: »O, ta mladina«. Red A. Začetek ob 17.30. — Petek, 28. nov.: »Hamlet«. Izven. Ljudska predstava. Zelo znižane cene. Začetek ob 15.

Opera. Nedelja, 23. nov.: »Princeska in zmaj«. Mladinska predstava. Zelo znižane cene. Začetek ob 10.30. — »Graf Luksemburški«. Opereta. Izven. Znižane cene. Začetek ob 16. — Ponedeljek, 24. novembra in torek, 25. novembra zaprto. — Sreda, 26. nov.: »Aida«. Dijska predstava. Zelo znižane cene. Začetek ob 16.30. — Četrtek, 27. novembra: »Rigoletto«. Red Četrtek. Začetek ob 17. Petek, 28. novembra: Zaključena predstava za Dopolavoro. Začetek ob 17.30.

Storimo vse za pravico in resnico!
Strnimo se vsi Slovenci v pobožnosti devetih prvih petkov!

Radio Ljubljana

Nedelja, 23. novembra: 8 Radijska poročila v slovenščini — 8.15 Radijska poročila — 8.35 Kulturno predavanje o sv. Klementu — 8.45 do 9.15 orgelski koncert iz bazilike Carmine Maggiore iz Neaplja — 11 Peta sv. maša iz bazilike Marijinega Oznanjenja v Firenci — 12 Branje in razlaga evangelija v italijanščini — 12.15 Branje in razlaga sv. evangelija v slovenščini — 12.35 Koncert tria Prek — 13 Napoved časa — Radijska poročila — 13.15 Vojno poročilo Glavnega Štana Italijanskih Oboroženih Sil v slovenščini — 13.17 Na sejmu pesmi. Orkester pod vodstvom Angelinija — 14 Radijska poročila — 14.15 Orkester EIAR-ja pod vodstvom D. M. Sijanca — Orkestralna glasba — 14.45 Radijska poročila v slovenščini — 17.15 Ivan Oblak: Prašičjereja, predavanje v slovenščini — 17.35 Kmečka glasba — 19.30 Radijska poročila v slovenščini — 19.45 Komorna glasba — Napoved časa. Radijska poročila — 20.20 Komentar k dnevnim dogodkom v slovenščini — 20.30 Operetna glasba — 20.55 Simfonični koncert pod vodstvom Selvaggija, v odmoru pogovor v slovenščini — 22.05 Moderne pesmi. Orkester pod vodstvom Zemeja — 22.45 Radijska poročila.

Ponedeljek, 24. novembra: 7.30 Radijska poročila v slovenščini — 7.45 Pesmi in napevi, vmes ob 8 napoved časa — 8.15 Radijska poročila — 12.15 Pisana glasba pod vodstvom Petralia — 12.40 Kmečki trio — 13 Napoved časa — Radijska poročila — 13.15 Vojno poročilo Glavnega Štana Oboroženih Sil v slovenščini — 13.17 Filmska glasba. Orkester Cetra pod vodstvom Barzizza — 14 Radijska poročila — 14.15 Orkester EIAR pod vodstvom D. M. Sijanca: Pisana glasba — 14.45 Radijska poročila v slovenščini — 17.15 Koncert komornega ljubljanskega tria — 19 »Parliamo l'italiano«, prof. dr. Stanko Leben — 19.30 Radijska poročila v slovenščini — 19.45 Operetna glasba — 20 Napoved časa. Radijska poročila — 20.20 Komentar k dnevnim dogodkom v slovenščini — 20.40 Serenade in valčki pod vodstvom Petralia — 21.15 Italijanska glasba pod vodstvom Prata — 21.40 Orkester EIAR pod vodstvom D. M. Sijanca s sodelovanjem sopranistke Valeriej Heybalove — 22.15 Koncert tria Vidusso-Ablatto-Crepose.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: v nedeljo: dr. Kmet, Tyrševa 43; mr. Trnkocov ded., Mestni trg 4; mr. Ustar, Selenburgova 7; v ponedeljek: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva 20; mr. Murmayer, Sv. Petra c. 78.

Poizvedovanja

Izglubljena je bila denarnica iz Wolfove ulice po Erjavčevi do Večne poti. Pošteni najditelj naj jo odda v upravi »Slovenca«.

Begunka je izgubila od Zelene jame do šole na Prulah kovček s podarjeno obleko: plašček za otroke, ženska jopica in 1 kg makaronov. Najditelja lepo prosim, naj isto odda upravi »Slovenca«.

Gospoda, ki sem mu letos v juniju posodil skripta iz cerkv. prava: »De elericis«, prosim, da mi jih takoj vrne, ker jih nujno rabim. D. A., bogoslovec.

Zenska, ki je v februarju, 2. t. m. popoldne prišla iskat na Poljanski nasip 10 dve ženski volneni jopici, naj ju do ponedeljka popoldne vrne pri vratarju Ljudske tiskarne. Drugače bo imela opravka s policijo, ker jo poznamo.

Iz Trsta

Mussolini je počastil mater padlih pilotov. Duce je poslal svojo sliko z lastnoročnim podpisom vdovi Margareti Vardabasso v Umagu v Istri, materi dveh padlih pilotov Silvana in Ariga. Darilo ji je izročil istrski prefekt Ekske Clerici.

Nov vicefederale in poveljniki fašističnih oddelkov v Trstu. V zadnjem imenovanju 17 novih podfederalnih poveljnikov je imenovan za poveljnika fašističnih oddelkov v Trstu Bruno Stefanini. Novi vicefederale je rojen leta 1903, je član stranke iz l. 1921, udeležil se je pohoda na Rim, v vojni se je udeležil kot poročnik infanterije bojev na zapadu in v Grčiji. V stranki je vršil posle inspektorja in tajnika.

Zadušnica španskih falangistov. Tržaška sekcija španske Falange je priredila v četrtek, 20. novembra sv. mašo zadušnico za pokojnim Jose Primo de Riverom. Zadušnica je bila v samostanski cerkvi španskih patrov ter so se je poleg falangistov udeležili tudi številni bivši bojovniki v Španiji iz Trsta.

Ureditev vinskih cen v Trstu. Določene so sedaj stalne cene za vino do 10 stopinj alkohola na področju tržaškega mesta. Takšno vino stane pri grosistih za prodajalce na drobno 3,50 lir l, prodajalci na drobno pa ga oddajajo konzumentom po 3,85 lir. Vino, ki se v lokalih pije pri točilni mizi, stane 4,40, če se pije pri mizi pa 4,40 in zraven še določen procent za postrežbo, ki odgovarja kategoriji lokala. Vino, ki ima več kot 10 stopinj alkohola, se prodaja za 0,25 lir dražje za vsako stopnjo nad 10 stopinj.

Iz Novega mesta

Nov cenik. Okrajno glavarstvo je v smislu obstoječih predpisov uredilo nove cene mleku in drvam. Mleko, dostavljeno odjemalcem na dom, sme v Novem mestu veljati 1,50 lire, zunaj mesta 1,20 lir, Bukova in gabrova drva l. kakovosti 70, l. 65 in III. 60 lir. Ostale vrste trdih drv morajo biti za 10%, mehka drva pa za 50% cenejša. Te cene veljajo za nerazgagana drva in postavljena kupcem na dom.

Opozorilo prodajalcem božičnih drevesc. Okrajno glavarstvo v Novem mestu spričo bližajočega se Božiča opozarja, da je sekanje božičnih drevesc dovoljeno le pri razredčevanju pregostega mladja, in da se bodo na trgu vsi prodajalci drevesc morali izkazati z nekoliko vajetimi potrdili domače občine, da so drevesca njihova last. Okrajno glavarstvo svetuje prebivalstvu, naj zaradi težkih prilik letos opusti praznovanje božiča z božičnimi drevesi.

V decembru kar trije sejmi. Meseca decembra se bodo v Novem mestu vršili kar trije sejmi za obvezno oddajo klavne živine. V okraju je sedaj toliko živine, da bo živinoreja v novomeškem okraju zlahka in brez škode prenesla tri sejme.

Ravnateljstvo meščanske šole v Novem mestu naznanja, da se bo redni pouk v vseh razredih in oddelkih pričel v sredo 26. t. m. Vsi učenci in učence naj se tega dne ob 8 zjutraj zberejo pred Prosvetnim domom.

Iz Hrvatske

Poglavnik sprejel generala fašistične milice Ekske Renza Montagno. Poglavnik je oni dan sprejel generala fašistične milice Ekske Renza Montagno, katerega sta spremljala še general Coselschi in centurijon Laura Ferrari. Generalu fašistične milice je pred poglavnikom dvorom izkazal vojaške časti oddelke poglavnikove telesne straže.

Vodja finske mladine v Zagrebu. V Zagreb je dopotval vodja finske mladine ing. major Lauri Vuolasvirta ter si je podrobno ogledal ustroj in delovanje ustaške mladinske organizacije. Za časa svojega bivanja v Zagrebu je bil sprejet pri vseh vodilnih ustaških in državnih funkcionarjih.

Ustaška revolucija traja še dalje. Tako poudarja glavno glasilo ustaškega pokreta »Hrvatski Narod« in pripominja, da bo trajalo tako dolgo, dokler ne bodo popolnoma uresničena ustaška načela.

Krajske imovne občine so prenehale obstajati. Izšla je zakonska odredba, ki določa, da prenehajo obstajati vse krajske imovne občine. Njihovo premoženje preide v last Neodvisne države Hrvatske.

Sedež štaba velike župe Pliva in Rama. Poglavnik je izdal odredbo, s katero premešča sedež štaba velike župe Pliva in Rama iz Jajca v Bugojno.

Prodaja mesa v Zagrebu. Mestna občina je za ta teden zopet preskrbela večje količine mesa. Na prodaj je bilo tudi več prašičkov, ki so pa bili zelo dragi ter so jih prodajali po 70 kun za 1 kg žive vage. Zato tudi naval nanje ni bil prevelik.

Iz Srbije

Rok za zamenjavo 10 in 20 dinarskih bankovcev so morali podaljšati. Rok za zamenjavo 10 in 20 dinarskih bankovcev so morali radi velikega navela in prekratkega časa podaljšati do 21. t. m. Podaljšanje roka se je pa nanašalo samo na Belgrad in Banat.

Zelezniški promet v Srbiji vpovstavljen. Oboroženi oddelki srbske vlade, srbski prostovoljci in četniki ter nemške vojaške oblasti, so očistile že toliko srbskega prostora, da je železniška oblast že lahko vzpostavila promet na glavnih srbskih progah. V zvezi z vzpostavitvijo rednega prometa je srbska vlada izdala važno prometno uredbo, ki določa, da mora biti pas po km ob progi popolnoma čist.

ZA DRUŽINO IN MLADINO

Neljubi odlomki iz mojega dnevnika

Otroška doba med prvim in tretjim letom življenja je potrebna posebne nege in pozornosti. V tej dobi prehoda od dojenčka do predšolskega otroka, je posebej hudo. Ta mali plezalec, ali pa »valjar«, potrebuje popolno, celotno pozornost negovalke, ki naj njegove prve poskuse samovoljnega hotenja obrne in vodi v pravo smer. Otrok v tej dobi posnema gibe in kretne odraslih, ne da bi poznal učinke in posledice, ki so s tem v zvezi.

Pleza na stol in mizo, ne pozna zahrbtnosti ognja. Teče, če ga pustimo samega, v jezero, potok ali kakršno koli vodo. Ni plašen, ne ustraši se reči, ki so nam neokusne in odvratne. Zaradi tega je ravno v tej dobi pri otroku tako mnogo poškodb in nesreč.

Procentualno izračunane poškodbe in nezgode s smrtnim izidom so se v zadnjih 30 letih podvojile. Računajoč približno, se je številka dvignila od 8 na 16 odstotkov.

Poiskal sem iz številnih otroških nesreč samo tiste primere, ki so najbolj ganljivi in kričeči.

Otrok se je igral na balkonu. Zlezal je kljub prepovedi na ograjo. Izgubil je ravnotežje, padel na dvorišče in obležal mrtev.

Dobro mi poznana nežna mati je že ves čas hotela dati na oknu kuhinje, ki je bilo štiri stopnice visoko, narediti mrežo. Toda nesreča jo je prehitela. Nekoč je nekdo na dvorišču zaklical; štiri letni fantek je pridrvel tako hitro na okno, da mu večji bratec ni mogel več slediti, in je že v naslednjem trenutku obležal spodaj na tleh ves razbit.

Nič manj redki niso tudi primeri opeklin. Mati pride nekega poletnega večera s štiri letnim fantkom in dveletno deklico-sestrico s sprehoda domov, sleče otroka in ju pošlje v posteljo. Ona sama je pripravljala kavo. Ko se je obrnila, da bi vzela iz omare sladkor, je potegnil sinček, ki ni mogel pričakati okrepčila, lonček, ki je stal na robu štedilnika, in polil sebe in sestrico z vrelo tekočino.

Niti mačke, tisti tako priljubljeni otrokovi tovariši pri igri, ne smejo ostati z otrokom same brez nadzorstva.

Znana sta mi v novejšem času dva primera, kjer se je mačka spečemu otroku ulegla na obraz. Starejša deklica se je še nekam sprostita. Tri mesece starega otroka, ki ga je mati mirne duše pustila v spanju, da bi si nabavila potrebščine, je našla pri povratku zadržanega pod mačko, ki je ležala na otrokovem obrazu.

S pi moramo biti tudi previdni. Marsikateriga otroka je pes, s katerim se je otrok v svoji neobziranosti igral, ugriznil samo zato, ker je naenkrat začutil bolečine od otroka, ki ga je nerodno prijel ali potegnil za koccine. Tako torej stori pes, ki je dober prijatelj, kaj šele neznan pes!

Pea objemati in poljubovati ni samo neokusno, ampak je tudi nevarno. Pes vtakne svoj nos v najgrše in najnesnažnejše reči.

Neprimerne igrače tvorijo posebno poglavje, če so v otrokovih rokah. Gumbi, fižol, vilice, sekirice, žebliji, zaponke in podobno: vse take majhne reči pogosto potujejo v usta otrok, v nos, uho. Gotovo, da jih vzamemo ven, če pride pravočasno zdravniška pomoč. Vendar se take reči lahko prav hudo končajo. Pločevinaste tablice ali druge reči z ostrimi robovi, ubiti, razpočeni ali okrušeni kozarci, kosi tablice iz škrlja, vse take reči ne spadajo v okolico in področje otroka, dokler ta še vse vtika v usta.

»Nož, vilice, škarje in ogenj« niso za otroka pravi izrek. K temu bi danes še dodal marsikaj, kot na primer še goreča cigareta, ki jo oče ali kdo drugi brez skrbi odloži. Z njo si je že mnogo otrok obžgalo usta.

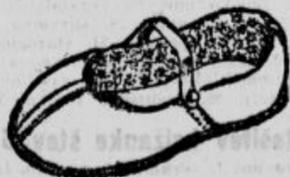
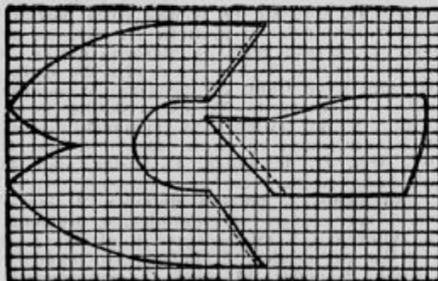
Da je treba vse strupene snovi (substanc) dati pod ključ, je samo ob sebi umevno. Solna kislina, lug, špirit, petrolej, žganje, sladke pi-

Po glavi hodimo

(Iz klobuka — copate)

Iz starih klobukov, ki jih tako lahkomišelnost mečemo stran, se da marsikaj narediti. Pričujoče besede in obe sliki ti naj povedo, kako si napraviš iz klobuka copate za otroka.

Ce je klobučevina mokra, vlažna, jo utegneš poljubno spremeniti. Zatorej vzameš klobuk in ga daš na lonec z vrelo vodo in ga lepo izgladiš. Velikost stopala narišemo po čev-

lju na papir, priprnemo člobljeni kroj na klobučevino in izrežemo. Vrhnji del copate je lahko iz trpežnega blaga ali pa iz klobučevine. Kroj za vrhnji del dobijo pričujoči risbi, ko prešteješ tozadevne kvadrate.

Sprednji del je preprost, zadnji konček izreže dvojnato. Če hočeš copato podložiti, izrežeš hkrati še podlogo. Potem prišiješ posamezne dele skupaj. Sprednji in zadnji srednji šiv spojiš s klobučevinasto progjo, ki jo prišiješ na vrh. Vrhnji del prišiješ na podplat z barvastvo prejico. Da otrok copate ne izgubi, prišiješ trak. Podplat bodi dvojnato. Otroci se bodo v teh copatah prav dobro počutili. Poskusil

lule in tablete ter praški in veliko drugih reči na spada v bližino otrok.

Na žalost so še mnogi starši v tem oziru neprevidni. Zdravil, ki so določena za odrasle ljudi, ne smemo dajati otrokom.

Če starejši bratec ali sestra nadzoruje manjšega otroka, se velikokrat zgodi nesreča.

Tako je hotela starejša sestra pomiriti kričečega dojenčka in mu je kot pomirjevalno sredstvo nalila v usta še vrelo mleko. Otrok je umrl v velikih mukah. Neki večji bratec zopet je dal komaj tri mesece stari sestrici veliko prevelik bonbon v usta, ki je majhno revšče zadušil.

Neki fant je zlezal na drevo in je padel naravnost na pod drevosom spečo sestrico, katero je čuval. Posledica je bila: zlomljena noga in zlomljena ključnica.

Igranje s stikalom je zelo priljubljeno, vendar postane lahko nevarno, posebno če ni stikalo brezhibno.

Nezgode doma so bolj nevarne za majhnega otroka. Za večje otroke so pa nesreče na ulici pogoste in nevarne.

Šele pred dvema letoma je neka mlada otrokova sorodnica vzela s seboj dveletnega otroka na Blejsko jezero. Brezskrbno je pustila, da je brez skrbi tekkel otrok za njo sam, dokler ni končno opazila, da ga ni. Izginil je v jezeru.

Da nenadzorovani otroci drevijo za motorjem, cestno železnico in drugim s srečnim in nesrečnim izidom — spada še danes k vsakdanjim dogodkom.

Mati, ki ne more na vsakem koraku opazovati in nadzorovati svojih otrok, ki mora po svojih opravkih, bo nevarne reči spravila iz okolice ali jih vsaj primerno zavarovala.

Najbolj varno sredstvo je in ostane vzgoja. Dobro vzgojeni otrok ne bo z ognja ali s peči

SANJE

Utoplja se mesec med hribe in zvezde na nebu mrzlo gore, sneg čudovito diši, po vejah blesti srebrno se ivje.

V hiši v snu zavdihnila je žena.

Njena sanja z bolečo muko je prepletana, njene prsi kriče v sunkovitih dvigih. Nad njimi se mrtva tišina sklanja.

Na ognjišču se pod pepelom zadnji ogorek zlati. Iz mrkih sanj se žena zbudi zahtli:

Češčena Marija...!

(Ljud. Seškova.)

sam vzel jedi, ali se vzlic pogostim opominom nagibal čez okno.

Da otrok pije neznan tekočine, je razumljivo le tedaj, če je sladkosneden in vajen, da vse poskuša.

Ce je v otroških vrtcih, zavetiščih ali podobnih napravah tako malo nezgod in nesreč, je pač znamenje, da se tam otrok ne kaznuje, ne krega in ne tepe, marveč razumno nadzoruje in vzgaja k samostojnosti.

Zapomnite si, da nikakor in na noben način ne zadostuje, da samo pazite na otroka, da ga nadzorujete in varujete! Ne! Otrok mora biti vajen, da predvsem spozna nevarnosti, ki mu pretijo. Otrok, ki ni nikoli padel, ki se ni nikoli udaril, ki se ni nikoli dotaknil vroče peči, da bi sam občutil učinek toplote, se ne bo tudi nikoli navadil, da bi se izognil nesrečam.

Seveda je vzgoja k samostojnosti utrudljiva. Kajti veliko je treba truda, če hočemo otroka vzgojiti, da se pokorava in da se navadi biti skromen.

Za vzgojo je potrebno tudi pozornega opazovanja: ta se nam pa gotovo ne posreči od danes na jutri Gotovo pa je, da uspeh ne bo izostal, samo volja je potrebna! — (Dr. Dragaš.)

Svetujem ti ...

Ce so usnjate rokavice že obdrgnjene, obrabljene, jih lahko prenovimo. Tista mesta, ki kažejo bele lise, je treba namazati. Vzameš mehak čopič ali kosmič vate — in ga pomočiš v mešanico 5 kapljic ricinovega olja in 1 kapljice tuša. S to mešanico previdno namažemo oguljena mesta in pustimo, da se posušijo.

Ce si šivaš obleko, jo sešij tako, da ima dva dela: bluzo in krilo. Tako imaš priliko, da utegneš bluzo nositi tudi h kakemu drugemu krilu in si tako povečaš zalogo oblek.

Svojemu možu ali sinovom povej, naj vselej, ko se nehajo briti, dajo britvico v posodico z oljem, ki jim jo pripravijo v kopalnico ali drugam, kjer se imajo navado briti. Tako se britvice obdržijo še enkrat delj.

Kdor ima nečisto, z mazolji posuto polt ali rdeč nos, je to večinoma posledica bolnih živecev. Tako polt si prej izboljšaš s čajem za pomirjenje živecev, kot pa z vnanjo nego kože.

Sitna reč je to, ko režeš čebulo, pa se moraš »jokati«. A vzemi v usta košček kruha in ga žveči, pa se ti oči ne bodo več solzile.

Madeži bele kave se dajo odstraniti tudi z bencinom ali pa z razredčenim amonijakom. Če so madeži od kave še sveži, se dajo odstraniti tudi s slano vodo. (Na en liter vode 50 gr soli.)

Sodobna ljubezen. Vera: »No, Liza, ali si se že odločila, katerega boš vzela, Ivana ali Konrada?« — Liza: »Vsekakor Ivanat« — Vera: »Zakaj pa Ivana, saj je Konrad vendar mnogo bolj kavalir.« — Liza: »Morda je včasih res bil, a sedaj ga Ivan daleč prekaša. Konrad mi vsakokrat, ko nas otišče, prinese le šopek cvetlic, a Ivan prinaša vedno kako klobaso, belo moko, mast, olje...«

Naša Mala piše pismo

Otroci, Mala se polagoma bliža tisti otroški dobi, ko ima venomer na jeziku vprašanje: »Zakaj?« In tako je zadnjič zagledala kokoš in je izpraševala mamo:

»Mama, zakaj nima kokoška rok? Zakaj nima ust, ampak ima le velik nos? Zakaj nima nič ušes?«

»Kokoška ima usta,« ji je razlagala mama, kar vrzi ji drobtino kruha, pa boš videla,

kako jo bo brž pozobala! Tudi ušesa ima, pa še dvoje, le da sta skriti med perjem. Tudi dve roki ima, glej, le da so to perutnice, ki z njimi lahko leta. Tako ji je Bog ustvaril letalske naprave. Poglej, tudi kanarček ima peruti, da lahko leta...«

»Tudi jaz bi rada perutnice,« je odločno izjavila Mala.

»A kako bi brez rok jedla, ko nimaš dolgega nosu kot kokoška?«

»Letalo, letalo,« se je spomnila Mala letala.

»Pa kam bi odletela?«

»K svetemu Miklavžu,« je veselo povedala Mala, ki je vprav te dni dobila od tete lesnega Miklavža in je o njem že mnogo slišala.

»Spustil se bo nizdol z veliko košaro daril...«

»Ali ne bo padel?«

»Saj bo prišel k tebi z letalom.«

»Ali ne bo Male s palico dosegel?«

»Če boš pridna, te ne bo. Veš, otroci pišejo sv. Miklavžu pismo in mu povedo, da so pridni, in potem jim prinese kaj...«

»Tudi jaz bom pisala...«

Kakor Mala večkrat vidi, kako njena mama piše s pisalnim strojem, si tudi ona kaj zaželi stroja. In prav lepo je sedla k stroju, našla je časopisni papir in ga narobe dala v stroj. Udarjala je na tipke in obračala časopis, kakor bi zares prepisovala iz njega.

»To ni prav tako! Moraš sama pisati. Čakaj malo! Očka ti bo narekoval. Piši!«

»Dragi sveti Miklavž...«

»Mojle je dodala Mala.«

»Piši: Jaz nisem poredna, pridna sem...«

»Moram biti pridna!« mu je Mala spet segla v besedo, češ da drugače ne more biti pridna, eamo, če mora biti, pa je.

»Piši dalje: Ne bom se jokala, ko me bo mama česala...«

»Pa se moram jokati, ko mi pa mama tako vleče lase...«

»Le kar dalje piši: Zvečer bom brž zaspala in ne bom več silila k mami v posteljo in se je držala za roko...«

»Moram mamu držati za roko. Mala noče biti sama doma, ko mama zbeži v kino, a v kinu padajo bombe...«

(Za pojasnilo: Mala je bila pri otroški predstavi v kinu, kjer so kazali tudi vojna poročila, pa se odtelej boji kina.)

»Piši dalje: Mala ne bo več padala...«

»Mala mora paziti!«

»No, vidiš, zdaj si že sama pametna. Torej piši dalje: Mala ne bo več vrtila radio!«

»Saj mora vrtili radio, ker rada pleše...«

»Ej, draga Mala, ti vse moraš! Takih pisem sveti Miklavž nima rad. Ti si še majhna in

Z eno potezo.

boš radio pokvarila. Pa kaj naj ti prinese sveti Miklavž?«

»Cukrčke, čokolado, polento, žgance in mleko...«

»Pa nemara še avto?«

»O, ne! Za vlak ga pa prosim. Bi se peljala v Ribnico k Jančku. Janček bi me vozil na mri. Rada bi videla Ančko, Danico, Vero, Zorico, Jožeta, Ivana, Milana, — pa kravice, ovčke, pujske...«

(Mala je bila letos ondi na počitnicah in kar ne more pozabiti svoje male družbe.)

»Pa kaj bi zdaj v Ribnici? Tam je že sneg, in Ančka je pisala, da Jančka boli noga, Ivana zob, a Zorico oko...«

»To je pa strašno!« je mala plosnila z rokama in pogledala kot odrasel človek in dodala:

»Pojdem tja z aspirinom...«

»Dobro. Dobila boš tudi vlak. Zdej pa mo-

raš pisati svetemu Miklavžu, da ne boš mame več jezila...«

»Moje mame,« je pristavila Mala.

»In ne očka...«

»Moje očka...«

»Pa tudi ne babice...«

»Moje babice...«

»Ej, ali si ti brihtna... S temi moji se hočeš izviti iz škriceev, samo da bi ti ne bilo treba napisati: nočem več jeziti...«

»Končano!« je Mala nehala tipkati, a potem je zaradi naslova vprašala:

»Kje je sveti Miklavž?«

»Tam zgoraj, na nebu, pri ljubem Bogu! Zdej moraš biti pridna in se moraš vsak večer priporočiti svetemu Miklavžu, da te bo obiskal na zemlji. Boš?«

»Moram...«

»Seveda, to pač moraš! In moraš prositi Boga, da prinese sveti Miklavž tudi drugim otrokom kaj, ki so revčki sami na svetu.«

»Bom,« je brž pritrdila Mala.

Drugi dan smo že vsi pozabili na to Malino pismo, pa smo zagledali Malo, kako si oblači plašček, koj ko je zlezla s postelje.

»Kam pa?«

»Pismo nesem na pošto.«

»Saj ne moreš sama, saj ne dosežeš skrinjice...«

»Bom vzela stolček s seboj... Pa pojdi ti z menoj, babica!«

Babica je spremila Malo do pisemskega nabiralnika, kamor je Mala vrgla svoje pismo.

Opozorjam potrpežljive pismonoše, da tisto pismo, ki ga bodo našli v nerazumljivih čarkah, ni nobeno »zafrkavanje«, ampak je prošnja eno do dveletne deklice, ki pričakuje svetega Miklavža že zdaj in ne more več čakati...

52

Mišek in Netopir

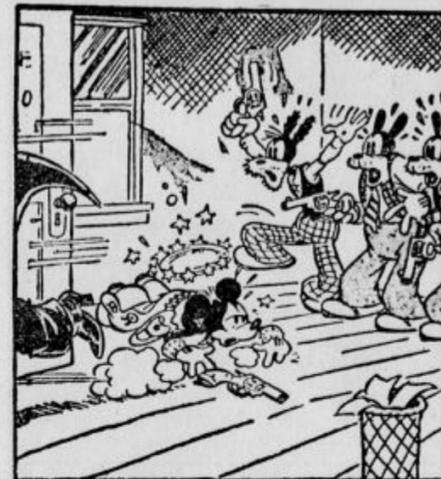
Netopir se je tako prestrašil, ko je videl, kako ima Mišek samokres naperjen vanj, da je povsili roke, spustil samokres na tla in mu je zdrnila z glave tudi kapuca, tako da so ga vsi spoznali.

»Gospod Lisjak!« so zavpili ko en mož.

Toda Mišek ni videl, kako se je pri oknu za njegovim hrbotom prikazal Jazbecev obraz. Jazbec je koj uganil kaj da se je zgodilo, in medtem ko je Mišek govoril, je dvignil samokres, ga pomeril naravnost Mišku v glavo, ki pa ni prav ničesar slutil.

»Odvedite tega ničvredneža v ječo, fantje!« je zavpil Mišek. »Tale je Netopir, ropar in zločinec, jaz pa ga zasledujem s samokresom!«

Tedajci pa ga je Jazbec s samokresom lopnil po glavi, tako da je ubogi Mišek videl vse zvezde in se je zgrudil na tla, kot je bil dolg in širok.

»Zbežite, gospodi!« je Jazbec stisnil skozi zobe. »Preliščili so naju!«

Neki kmet je vprašal časopis za svet: Da ima konja, ki je od časa do časa ves slab, časih pa je zdrav in krepak. Večidel pa je bolan. Kaj da naj stori? — Casopis mu je odgovoril: »Kadar je konj videti zdrav, ga takoj prodajte!«

VRNITEV

(Narodna legenda.)

V zvoniku bije polnoči, na polje, vas sneži, sneži, sameva v snegu ozka gaz, nocoj pri srcu ni mu mraz — vojaku — vrača se domov.

Sto misli, upov, sto želja, gre z njim in sladko mu igra »Pozabi kletve, kri in smrt, čez vse natkan je mehki prt in mir razlil je sam Gospod po grešni zemlji vsepovsod.«

Razpotje, glej — tu križ stoji, v molitve mož se zatopi, ga prime Kristus za roko, od tam povede ga v nebo. Raztrgan tu je stari list, legenda davna onem.

(Sušteršič Mirko)

Indijske rase in njihove posebnosti

Arijska plemena so izpodrinila stare indijske prebivalce — Nekaj značilnejših indijskih plemen Žalostna usoda parižev

Pestrost Indije se izraža že na obrazih njenih prebivalcev. Evropejec ki obišče Indijo, bo zato lahko kaj hitro razlikoval glavne indijske rase. V trikotju med Prednjo Indijo in Birmo živi okoli štirideset bolj ali manj različnih plemen in ras.

Indijci pripadajo k indoevropski jezikovni skupini, s tem pa še ni rečeno, da bi bili vsi arijski. Arijski Praindijci so prišli v Indijo okrog l. 1000 pred Kristusom preko Afganistana. Bili so poljedelci, zato pa so potrebovali ječmena in prosa, ki se danes prevladujeta na poljih južne, srednje in zahodne Indije. Iz drugih krajev so privedli v Indijo tudi konje in domače živali ter so se hranili z govejim in konjskim mesom, ki so ga Hindii odklanjali. Z mečem in plugom so polagoma pridobivali to veliko zemljo. Vedno bolj so prevzemali politično vodstvo ter se mešali s starimi naseljenci. Tropsko podnebje je storilo svoje: odvzelo jim je prvotno borbenost ter jim vtisnilo za vzhodnjake tako značilni pečat pasivnosti. Prevzeli so tudi vodstvo verskega življenja in so nazadnje samo oni zasedali svečeniška mesta.

Indijski narodi se dele v sedem glavnih skupin. Te so:

vzhodne Bengalije. Kože so temne, glave široke, imajo po večini močno brado, velikosti so erednje. To skupino je med Indijci najlažje spoznati in jo ločiti od drugih.

Mongolci

Mongolska plemena žive na Himalaji, v Nepalu, Assamu in Birmi. Imajo široko glavo, temno, rumenkasto-pikčasto kožo, slabo brado, so majhne rasti, nos jim je često širok, lica pa gladka. Mongolci Bodo, ki žive v Birmi in Assamu, imajo nekoliko svetlejšo kožo.

Dravidi

Mislijo, da so Dravidi, ki jih je okoli 60 milijonov, ostanki prvotnih prebivalcev Indije. Rasti so zelo majhne, koža jim je temna ali črna. Lase imajo močne in se radi kodrajo. Oči so jim temne, glava velika, nos zelo širok in često spušen na nosni koren. Žive na najstarejših indijskih geoloških formacijah.

Gornja porazdelitev po rasnih skupinah se v glavnem strinja tudi z versko opredeljenostjo In-

Karavana indijskih Mongolov.

Turkoiranci

Turkoiranska narodna skupina je nastala iz spojitve turških in perzijskih elementov. Ljudje so srednjevisoke rasti, svetle kože, temnih oči, močne brade, široke glave, imajo tenek, dolg, često kar predolg orlovski nos. To so glavni znaki Turkoirancev.

Indoarijci

Indoarijci so sosedi Turkoirancev. Turkoiranci žive v Beludžistanu, Afganistanu, Indoarijci pa v Pendžabu, Rajputani in Kašmiru. Glavna indoarijska plemena so Kajpučani, Katris in Pčats. Ta tip se ostro razlikuje od Turkoirancev. So visoke rasti, svetle kože, temnih oči, močne brade, imajo veliko lobanjo in tanek, pa kratek nos.

Indoarijka iz Kašmira.

likuje od delavca. Po ulicah se sprehaja kakor drugi ljudje in ga ne spoznaš, če slučajno ravno ne veš, kdo je. Sele v ozkih krogih in v družabnem življenju se pokaže ostra meja in velik prepad med kastami. Vprašajte Bramana, kako lahko dokaže pripadnost k svoji kasti. Pokazal vam bo v klopčič zavito vrvo okoli pasu. Pa mu boste rekli, da bi se tako lahko vsakdo izdajal za bramana, če bi odšel v kraje, kjer ga ne poznajo in se opasal z bramansko vrvo. Odgovor ee bo glasil, da si tega ne bo nikdar drznil. In res tega nikdar ne bo storil. Če pride tuj Indijec v kak kraj, se vodi- telji njegove kaste takoj obveste o njegovem prejšnjem bivališču, pa naj bo tisoč kilometrov oddaljeno. Njegova pripadnost k tej ali oni kasti bo točno ugotovljena. Gorje tistemu, ki bi se lagal. Takoj bi ga kamenjali.

Večkrat smo že slišali in brali o Gandijevih poskusih, kako bi pomagal onim 50 milijonim parižev, ki ne pripadajo nobeni kasti in imajo zelo žalostno življenje. Nekdo je pripovedoval, da je v Bombaju prisostvoval filmu »Achut Kanya«. Pravi, da je ta film dosegel največji uspeh v celi sezoni. Prikazoval je nekega mladega Bramana, ki se je poročil z mlado Indijko iz vrst parižev, kar je strogo prepovedano. Množica gledalcev je imela solzne oči od ginjenosti nad žalostno usodo dveh mladih duš, ki sta se imeli radi, pa sta bili uničeni, ker se ne bi smeli poročiti zaradi pripadnosti k različnim kastam. Glavno vlogo parijske deklice je igrala slavna igralka Nanda Devi, ki sama pripada k višji kasti. Ko je ta gospod po predstavi vprašal nekega Bramana, če bi se poročil s takim dekletom, je od začudenja vzkliknil: »Ali ste ob pamet?«

Take pojme o kastah ima dvesto in štirideset milijonov Hindov. Indijski Mohamedanci so na znotraj enakopravni.

Velik pomen ničle

Ničla je za mnoge številka, ki »ne pomeni nič«, ki torej nima nobene vrednosti. Toda pri številkah in računih ima ničla velik pomen. Pa vendar ljudje stoletja in stoletja niso poznali tega znaka. Niti Egipčani, niti Grki in ne Rimljani se v svojih računih niso posluževali okroglega znaka, s katerim označujemo ničlo. Ničla se je pojavila šele v šestem stoletju. Pojav ničle pa je imel tako velik pomen, da so zelo hitro izginili vsi štirje znaki za desetice, stotice itd.

Kako je bilo brez ničle

Nekateri narodi so zapisovali večja števila tako, da je prišla za vsakim številom oznaka v črkah, odnosno kratica za deset, sto, tisoč itd. Z drugimi besedami povedano, so Feničani pisali n. pr. število 8934 tako: St. 9s. 3d. in 4. Drugi narodi so si pomagali na druge načine. Stari Grki in Rimljani so uporabljali črke iz abecede tudi kot številčne znake. Težave so nastopile pri računanju. Le pomislimo kako prijetno je bilo n. pr. računanje, kakor seštevanje ali množenje treh rimskih števil s petimi znaki. Na erčho niso imeli ravno velikih računov. Tudi pri drugih narodih ni bilo lažje vse dotle, dokler se ni pojavila ničla.

Ko so začeli v Indiji uporabljati majhen okrogel znak, torej ničlo, je nastal pravi čudež. Znak so napisali povsod, kjer je manjkala kaka enota. Arabci, ki so dobili ničlo od Hindov, so njeno uporabo razširili. Številu so dodali eno ali dve ničli in njena vrednost ee je takoj povečala za deset, kakor na pr. če pripisemo številu 10 ničlo in dobimo 100. S tem so silno poenostavili dolgo in naporno množenje ali deljenje. Če hočeš naučiti otro-

ka v šoli, kako bo delil 400 s 100 mu poveš, da enostavno odzame dve ničli in dobi 4. To je vse nekaj drugega, kakor če je delil mali Rimljan CD s C in je dobil IV.

Pridobitev na času

Arabski način računanja je prinesel v Italijo in odtod v celo Evropo Leonardo Fibonacci. To je bil zares velik dogodek v zgodovini zahodne kulture. Zgodilo pa se je to leta 1202. Arabci so imenovali ničlo »zefirum«, iz tega je nastala italijan- eka beseda »zero« ali »zefiro«, nato pa beseda »nulla«, ki jo še danes uporabljajo romanski narodi za ničlo.

Drugo čudo ee bilo, ko je nizozemski menih Stevin uvedel decimalno piko in se tako tudi razni ulomki lahko pišejo kot navadna števila. Vse to je nekaj majhnih čudežev ničle, ki je prinesla v svet števil velike spremembe. Brez nje bi še danes potrebovali za nekatere račune več dni, sedaj pa jih lahko izračunamo v nekaj minutah.

In še ničla...

Na koncu se še spomnimo, da je prešla ničla v razne jezike tudi kot oznaka za nekatere druge pojme. Tako velja leto 0 kot rojstvo leto Jezusa Kristusa, s katerim se je začelo novo štetje let. Čas od polnoči do ene tudi zaznamujemo z nič ter toliko in toliko minutami. Ničla je nadalje osrednja točka našega toplotnega sestava. Kakor torej vidimo, ničla prav za prav predstavlja le »nič« in je vendar zelo važna v računstvu, matemati- ki in našem številčnem sestavu.

Zrcalo nekdanj in sedaj

Ko je človek v davnih časih gledal svojo podobo v vodni površini, je začel iskati podoben pojav tudi drugje. Zaeledil ga je v bronasti plošči. Iskal je predmete, slične vodni površini, iz katere se je tako lepo odražala človekova podoba.

V starih egiptovskih grobovih so našli razkošno izdelana zrcala. Narejena so bila iz kovine. Feničanski trgovci so jih raznašali po celem takrat znanem svetu. Na Grškem je bilo zrcalo okrogla bronasta plošča v okvirjih z reliefi o mitoloških prizorih, zadnja stran pa je bila okrašena z lepimi slikami, navadno s sliko boginje Afrodite. Rimskim ženam so oboževalci radi podarjali zlata zrcala. Ze Rimljanke so nosile zrcala v slonokoščenih platnicah.

Srednji vek zrcalu ni bil naklonjen. Čez nekaj časa pa so zrcala postala zopet moderna in so kra- sila cele stene po stanovanjih. Zrcalne stane so bile moderne najprej v Benetkah. Zene so zrcala zopet svobodno nosile in jih niso več skrivale v mošnje.

V XIII. stoletju so iznašli stekleno zrcalo. Nova iznajdba je bila velika senzacija. Sedaj so se zrcala pocenila in so postala hišni okras. Bogataši so po-

krivali cele stene z zrcali. To je pomenilo vrhunec razkošja.

Komu je zrcalo bolj potrebno, moškemu ali ženski? Zenske ga potrebujejo za frizure in oblike, moški pri vezanju kravat in najbolj pri britju. Razen britja pa se da vse narediti brez zrcala, naj bo že pri moškem ali pri ženski in zato moški prav za prav bolj potrebujejo zrcalo kakor ženske, res pa je, da se moški ne gledajo toliko kakor ženske.

Hokus pokus

Oče in sin se peljeta z vlakom. Pot ee bila dolga. Da bi čas hitreje minil, je vzel oče sinovo kapo in začel coprati. Naredil je, kakor da jo je vr- gel skozi okno, zažvižgal, štel ena — dve — tri hokus-pokus in zopet je imel kapo v rokah.

Mali Jurček ee je pri tem izvrstno zabaval. Prišli pa so novi potniki, očetovi znanci. Oče ee je spustil z njimi v razgovor in ni več copral.

Naekrat zavpije Jurček: »Zažvižgaj očka, tvoj klobuk sem vrgel skozi okno!«

Gorkij — Nižnji Novgorod

Iz poročil o delovanju nemškega letalstva na vzhodni fronti smo večkrat zvedeli, da so Nemci bombardirali mesto Gorki. Gorki je nekdanji po velikih sejmih dobro znani Nižnji Novgorod ob Volgi. Mesto ima zelo ugodno lego kot priistanče ob Volgi, ker leži ob izlivu Oke v Volgo. Gorki šteje danes 650.000 prebivalcev in ima tri dele: gornji, srednji in spodnji del. Gornje mesto ee na- slanja na 120 m visoko vznožje pogorja Djatkovi, srednji, trgovski del mesta je ob Volgi in Oki, spod- nji del pa tvori industrijsko predmestje Kanavino na levem bregu reke Oke in je za današnje čase najpomembnejše, kajti Gorki ee je zadnje čase v gospodarskem pogledu znatno opomogel. Mesto ima rafinerijo, več plinarn, tovarno Dviselovih mo- torjev, tovarne za izdelavo in popravilo vagonov, jeklarno, tovarno za izdelovanje radijskih aparatov, več letalskih tovarn, predvsem pa tovarno za to- pove in lokomotive »Krasnoje Sormovo«, kjer je zaposlenih nad 20.000 delavcev. Avtomobilska to- varna »Molotov«, ki je bila zelo poškodovana med bombardiranjem, izdeluje avtomobile, traktorje in avtomobilske dele. Tovarnica »Teplohod« proizvaja razne jeklene predmete in električne peči.

O možu, ki je hotel postati opica

V velikem parku v Buenos Airesu je prišlo do razburiljivega dogodka. Nekateri sprehajalci, ki so hodili po nekoliko osamljenem delu parka, so zaslišali v velikem drevesu nad sabo neko škrtanje. Pogledali so, kaj neki bi to bilo in so v veliko za- čudenje zagledali med vejami na drevesu golega starca z dolgo brado in dolgimi lasmi. Med vejami ee je razprostrl rjuho, ki mu je služila za ležišče. Ko so ga zagledali sprehajalci, je ravno trl orhe.

Takoj je bilo jasno, da s človekom ni nekaj v redu, zato so obvestili o njem čuvaja parka. Čuvar je skušal starca najprej pregovoriti, naj gre z dre- vesca. Ker mu ta sploh ni odgovoril, je skušal zgr- da, pa tudi ni šlo. Starac ee se branil, spuščal ži- valse glasove in grizel okoli sebe, da ee mu ni mogel nihče približati. Čuvar je poklical policijo, ta pa gasilce, ki so nazadnje starca z veliko muko spravili z drevesca. Mož ee bil telesno zdrav, imel pa je fikšno idejo, da se je človek razvil iz opice in da se mora zopet popolnoma vrniti k naravi in postati opica. Spravili ee ga v umobolnico, kjer pa je kmalu umrl od ran in poškodb, ki si jih je sam zadal iz protesta, ker mu niso dovolili, da bi postal opica.

Balzac kot grafolog

Znani francoski pisatelj Honoré de Balzac je bil prepričan, da je izvrsten grafolog. Ljudem ee zelo rad napovedoval značaj in bodočnost iz nji- hove pisave. Znana gospa mu je nekoč prinesla ro- kopsis in ga prosila, naj ji pove kaj o značaju in bodočnosti fanta, čigar rokopis mu prinaša.

»Je z vami v sorodu?« vpraša Balzac, ko je rokopis pregledal.

»Prav nič,« odgovori gospa.

»Potem pa vam lahko popolnoma odkrito po- vem svoje mnenje: Ta fant je lenuh in zelo zabit. Bojim ee, da ne bo nikdar nič iz njega.«

»Toda gospod, saj to je vendar vaš lastni ro- kopsis iz mlajših let!«

Šivanka v srcu

Neki 17 letni fant, Packer po imenu, je imel v telovnikovem žepu šivanko. Po nesreči ee mu je zabolila v prsi in je moral zaprositi zdravniško pomoč. Zdravnik ee ugotovil, da je šivanka blizu leve prsne bradavice. Ker mu je ni mogel izdreti, ga je poslal v bolnišnico. Tam ee ga presvetlili z röntgenom in šivanka ee že spremenila prvotno lego. Bila je blizu srčne mreine. Fanta so operirali, mu odprli prsni koš, toda šivanka ee medtem že odpotovala v srčno mišico. Le še milimeter jo je štrlel iz srčne mišice. Operacijo so prekinili. Čez oem dni so bolnika zopet presvetlili in šivanke ni bilo več v srcu, marveč na levi strani hrbtenice. Tri tedne nato je potovala še bolj na levo in ee je ustavila med rebri. Tu so jo lahko odstranili, fant pa je ostal zdrav, čeprav mu je šla šivanka skozi srce.

KRIŽANKA Štev. 6

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
15						16				17			
18						19				20			
21						22				23			
24						25				26			
27						28				29			
30						31				32			
33						34				35			
36						37				38			
39						40				41			
42						43				44			
45						46				47			

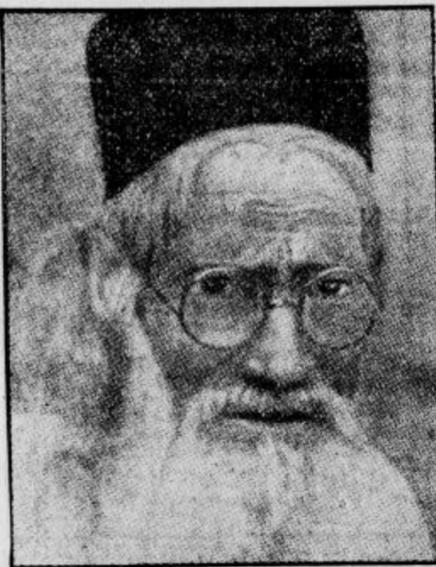
Vodoravno: 1. koledar s potlobami svetni- kov, 8. nevestina oprema, 12. del boja, 15. roka, 16. japonski politik, 17. francoski humoristični časopis, 18. številka, 19. ločnica dveh posestev, 20. slovenski nabožni pisatelj, 21. okrasna so- soda, 22. sibirska reka, 23. glasbena oblika, 24. japonski politik, 25. kmečko orodje, 26. sladko- usti zapeljivec ljudi, 29. davščina, 31. nenrav- nost, 33. rusko mesto, 35. lesena stavba, 36. ve- lik ptič, 37. del poslopja, 38. italijanski pisatelj, 39. ležanje, mera za papir, 40. del dneva, 41. divja trta, 42. del pluga, 43. brzica, slap, 44. italijansko mesto.

Navpično: 1. poljska delavka, 2. žensko ime, 3. sprejemnica, naznanilnica, 4. premeten- ka, zvitorepka, 5. mlada krava, 6. afriška žival, 7. grška prestolnica, 8. mornarsko znamenje, 9. turški gospodar, 10. stroj, 11. svetopisemska oseba, 12. beraška vreča, 13. muza, 14. nemško mesto, 22. žensko ime, 23. vzgajališče, 25. pre- stopek, 27. vrsta papir, 28. shramba avtom-obilov, 30. trgovski popust, 31. starorimska po- krajina, 32. vrsta ptičev, 34. Ibsenova drama, 35. svetopisemski kraj, 36. del rastline, 37. če- ški skladatelj, 38. nasprotje vojske, 39. kralj živali.

Rešitev križanke štev. 5

Vodoravno: 1. serum; 6. apis; 10. trata; 15. obala; 16. nada; 17. robut; 18. loj; 19. mraz; 20. hok; 21. oči; 22. ilo; 24. Šali; 25. lopa; 27. sak; 28. nikotin; 29. Anonija; 30. smetana; 35. opta- tiv; 40. vol; 41. Azov; 42. brom; 43. oda; 44. lko; 46. Lima; 47. rama; 49. sel; 50. lakaj; 51. Alah; 52. aleja; 53. Arosa; 54. Dana; 55. Narat.

Navpično: 1. Solin; 2. Eboli; 3. raj; 4. Ulm; 5. Marat; 6. anali; 7. Pazin; 8. idila; 9. salon; 10. tropa; 11. rok; 12. Abo; 13. točaj; 14. Atika; 23. okel; 24. šota; 26. Anam; 27. sito; 30. svila; 31. mkar; 32. Azija; 33. nomad; 34. Avala; 35. obran; 36. Praha; 37. Toman; 38. ideja; 39. va- lat; 45. oko; 46. las; 48. Ala; 49. ser.

Hindustanec iz srednje Indije.

Skitodravidi

Skitodravidi žive v Zahodni Indiji. Skitodravidi- ski rodovi so: Maratha, Bramani, Kunibi in Korgi. So pa majhne rasti, imajo velike glave in kratke nosove. V nižjih kastah prevladujejo Dravidi.

Hindustanci ali Ariodravidi

Hindustanci žive v srednji Indiji, Rajputani in Biharju. Mislijo, da so mešanica Indoarižev in Dra- vidov. Barve so svetlo sive, vendar temnejše od doslej navedenih skupin, nos jim je širok. Glavna zunanja razlika med Indoarijci in Dravidi je ravno nos.

Mongolski Dravidi

Mongolski Dravidi so tudi mešanica, in sicer mešanica med Mongoli in Dravidi. K njim pripa- dajo nekatere manjše skupine in pa muslimani iz

Vljudno

»Preden poberte krožnike, morate vprašati goste, če še žele juhe.« Je počula gospodinja novo služkinjo.

»Zelite še juhe.« je vprašala naslednji dan slu- žkinja goste, ko jih je videla sedeti pri praznih krožnikih.

»Da,« so odgovorili.

»Pa je nimamo več.« pravi služkinja.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja pri iskanju službe vsaka beseda L 0,30, pri ženitovanjskih oglasih je beseda po L 1.— pri vseh ostalih malih oglasih pa je beseda po L 0,60. Davek se računa posebej. Male oglase je treba plačati takoj pri naročilu.

Sobe

Oddajo:

Opremljeno sobo s souporabo kopalnice — oddam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12886. (s)

Sobo

lepo, zdravo, s souporabo kopalnice, oddam. Primožič, Albanska 23. (s)

Prazno sobo

(ev. uporaba kopalnice), oddam solidni gospodini. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12901. (s)

Opremljeno sobo

s kopalnico oddam eni ali dvema gospodoma ali gospodičama. — Ponudbe na upr. »Sl.« pod »Takoj« št. 12920. (s)

Jštejo:

Lepo sobo

s strogo posebnim vzhodom, opremljeno, išče za takoj boljši gospod, kateri pride mesečno samo par dni v Ljubljano. Plača za ves mesec. Ponudbe na upr. »Slov.« pod sifro »Separirana« št. 12908. (s)

Glasba

Klavir

prodam. Sp. Saviže 86, p. Jezica. (l)

Več harmonik

klavirskih, diatoničnih in kromatičnih (tudi otroških) je ugodno naprodaj pri: »Promet«, nasproti križanske cerkve. (l)

Avto-motor

Oblastv. koncesionirana šoferska šola I. Gaberšček bivši komisar za šoferske izpite Kolodvorska ulica št. 43 Telefon št. 28-28. Izpit se lahko polaga že z 18. letom.

Motor BMY 250ccm

prodam, eventualno zamenjam za težji stroj. Tovarniška 13, Zel. Jama. (f)

Generatorje

najnovejše modele, za vse vrste avtomobilov, stabilnih motorjev in motornih koles, dobavljamo takoj. — Generator delavnica, Tyrševa 13 (Figovec, levo dvorišče). (f)

Tovor, in oseb. avtomobil

novije tipe, na pogon z ogljem. Cena za tovorni 35.000 lir, za oseb. 25.000 lir. Generator delavnica, Tyrševa cesta 13 (Figovec, levo dvorišče). (f)

Kupimo:

stare avtomobile in motorna kolesa. — Ponudbe na ogl. odd. »Slov.« pod »Plačamo visoko ceno« št. 12927. (f)

Ugodno naprodaj

osebni avtomobil Opel Olympia, v odličnem stanju in poltovorni Fiat. Splošna trgovska družba z o. z., Tyrševa cesta 33 (Javna skladišča). (p)

Prodaj

Opel Blitz, tov., 3 tonski, Aero limuzina 1000 ccm, novo, več prvovrst. mototoklov. Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva ul. 11. (f)

Službe

Jštejo:

Kmečko dekle

staro 17 let, išče mesto kot pomoč pri gospodinjstvu ali k otrokom. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12827. (a)

Trgovska pomočnica

majša moč, želi menjati službo. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12909. (a)

Prenos kuriva

v stanovanju prosim dobre ljudi, da mi poverijo. Ponudbe na upravo pod »Posten« št. 12890. (a)

Službe

Dobe:

Hlapca

do 16 let starega, sprejem takoj. Sp. Kaselj 18, p. Dev. Mar. v Polju. (b)

Postrežnico

za popoldanske ure in šiviljo na dom sprejem. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 12898. (b)

Pošteno, krščansko dekle vajeno preproste kuhe, sprejme za vsa hišna dela tričlanska družina. Pojasnila daje upr. »Sl.« pod št. 12904. (b)

Služkinjo

pridno in pošteno, ki zna kuhati, takoj sprejem. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12917. (b)

Ključ. pomočnika

sprednje za stalno delo Podražaj Ciril, Ig pri Ljubljani. (b)

Sodarski pomočnik

do 25 let star, dobro izvešan, praktičen in pošten, dobi službo proti plači. Ponudbe na oglaš. odd. »Slov.« pod »Stalna in dobra služba« št. 12936 (b)

Stanovanja

Oddajo:

Enosobno stanovanje

oddam s 1. decembrom v Zalogu. Poizve se: Vodmatska 29, Ljubljana — Moste. (c)

Živali

Krava

dobra mlekarica, naprodaj. Kozarje št. 62, ob Tržaški cesti. (f)

Prodaj

Aparat za metan

nemške znamke Hauson, prodam. Je komplet garnitura. Naslov pove upr. »Slov.« pod št. 12848. (l)

850 l dolenskega cvička pristnega, prodam. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12805. (l)

Pisalni stroj

v kovčegu, še popolnoma nov, ugodno naprodaj. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12881. (l)

Mizarske stroje

rabljene, prodam. Naslov v upr. »Slov.« št. 12910. (l)

Pisalni stroj

Underwood, prenosljiv s kovčegom, skoraj nov — poceni prodam. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 12906. (l)

Mizo

javorjevo — raztegljivo, prodam. Gorupova ul. 18, I. nadstr. (l)

2400 stropnjakov

»Slon«, dvojnih, kombiniranih, prodam. Kresnik, Ulica na Grad 8. (l)

Železno blagajno

veliko, na dva tresora in dva predala, ugodno prodam. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12843. (l)

Pisalni stroj

znamke »Erika« naprodaj. Cena 1000 lir. Na ogled pri hišnici Akademskoga doma, Miklošičeva št. 5. (l)

Ugodno prodaj

dve Lutzovi peč, visoko nešamoterano, 1 H peč, 1 pečni nastavek za kuhanje ter nekaj rabljenih avtoakumulatorjev. »Metalla«, Gosposvetiška 18. (l)

Turški šal - ruto

čista volna, 375x175 cm, ugodno prodam. — Kje, pove uprava »Slovenca« pod št. 12929. (l)

Rabljeni zaboje

in prazne skatle prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12934. (l)

Naprodaj:

2 slikli »Rokoko«, 1 okvir, 1 garnitura (fotelji), 3 mizice, 1 ogledalo. Lampret, Florijanska ul. 30. (l)

Dve moški obleki

za srednje postavo, dobro ohranjeni, prodam. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12935. (l)

Voz zapravljivček

v dobrem stanju, konja z vprego in sani, prodam. Zadnikar, Kozarje št. 27. (l)

Kupimo

Več vagonov bukovih drv suhih, kupi Pogačnik, Ljubljana, Bohoričeva ul. 5, telefon 20-59. (l)

Chianti - steklenice

dobro ohranjene, kupi vsako množino M. Cesar, Ljubljana VII., Gasliška 3, telefon 23-69. (k)

Kože domačih zajcev

plačuje najbolje krznarstvo L. ROT, Ljubljana, Mestni trg 5. (k)

Bobne za karbid

stare, kupujemo. A. Gorec, poleg nebotičnika. (k)

Pisalni stroj

dobro ohranjen, kupim. Plačam takoj. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 12882. (k)

Vse vrste odpadke

krojaške in šiviljske ter zaključovino, kupujem. — Hrenova ulica 8. (k)

Snežke št. 37-38

z nizko peto, kupim ali zamenjam manjše. Kresnik, Ulica na Grad 8. (k)

Zapravljivček

kupim. Prodajalec naj navede opis in ceno-z dopisnico. Kozlevčar Jožef, Zagradec 27, p. Grosuplje. (k)

Praščica za rejo

ca. 70 kg, kupim. Mišvelj, Ljubljanska 37, Ljubljana. (l)

Šivalni stroji

Najboljše šivalne stroje dobite pri snani trdki Ivan Jax in sin, Tyrševa cesta 36. (p)

Šivalni stroj

ženski, kupim. Ponudbe na upr. »Slov.« pod sifro »Dobro ohranjen, pogreznjiv« št. 12919. (k)

2 dvonadstropni hiši

v najlepšem delu Ljubljane, z vpeljano trgovino in parcelo — naprodaj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12913. (p)

Štiristanovanjsko hišo

prodam po ugodni ceni v bližini Ljubljane. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12923. (p)

Posestva

2 dvonadstropni hiši v najlepšem delu Ljubljane, z vpeljano trgovino in parcelo — naprodaj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12913. (p)

Štiristanovanjsko hišo

prodam po ugodni ceni v bližini Ljubljane. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12923. (p)

NOVA KNJIGA „SLOVENEČEVE KNJIŽNICE“ ZA MIKLAVŽA!

Kot Miklavžovo darilo mladim in starim bodo v „Slovenčevi knjižnici“ 1. decembra izšlo

PRAVLJICE

največje češke pisateljice BOŽENE NEMCOVE, ki nosi v svoji domovini lep naslov „babica češkega naroda“.

Te pravljice z bujno domišljijo, nazorno besedo ter veliko človeško dobrotu kažejo svet v taki lepi razsvetlavi, kot ga more pričarati samo otroška duša. Princ in princeske, junaški osvajači, pogumni mladeniči, ukleti graščaki, sinovi-krokarji, hudobne mačeha in dobre pastorki, škrti in coprnice, vrteči se zlati gradovi in premetenost ubogih bajtariev... velik in majhen svet naših dedov in pradedov... vse to je v teh bisernih češkega slovtva, o kateri je mnenja največji češki literarni zgodovinar Arne Novak, „da so ostale vzor teškega epičnega pri povedovanju narodnih pravlic, kakor ga v češki književnosti ni nihče dosegel.“

Za Miklavža v vsako slovensko družino „PRAVLJICE BOŽENE NEMCOVE“, slavne pisateljice v svetu najbolj razširjene, v vse jezike prevedene češke knjige „Babice“, NAROČAJTE „SLOVENEČEVO KNJIŽNICO“ — KNJIGA 5 LIR

Vajenci

Frizersko vajeniko

in praktikantinja sprejme salon »Ljubica« na Aleksandrovi cesti 16 v Ljubljani. (v)

Čevljarskega vajenca

sprejme Pavlin, Ljubljana, Tyrševa c. 53. (v)

Denar

Vse denarne in trgovske posle izvršim hitro in točno. Obrnite se na:

Rudolf Zore

Gledališka ulica št. 12. Telefon 28-10. (l)

Objave

Razpis

Splošna bolnišnica v Ljubljani kupi: 15.000 kg krmil, korenja, 1.000 kg kolerabe, 10.000 kg krmilne pese, 5.000 kg repe, 500 kg ohrovtva, 10.000 kg zeljnatih glav. Ponudniki naj se javijo med 9. in 15. uro v ekonomatu zavoda. (f)

Pohištvo

patentne posteljne mreže, otomane, moderne kauče in fotelje nudi solidno in po nizki ceni

Rudolf Radovan

tapetnik Ljubljana, Mestni trg 13 (f)

Mreže

za postelje dobite najceneje — in sprejem v popravilo — v Komenskega ulici 34. (l)

Naprodaj

otomane, omare, modroci, postelje, mize in razno rabljeno pohištvo. — Trgovina »Ogled«, Mestni trg št. 3. (s)

Kompletno spalnico

šperano, orehovo imitacijo, prodam. Poizve se: Gerbičeva ul. 25. (s)

Oglašujte v edino uspešnem dnevniku »Slovenca«!

Filatelija

Filatelisti, pozor! Najugodnejše kupite in vnovčite znamke vseh kontinentov do poslednjih okupacijskih znamk v knjigarni Janez Dolžan, Ljubljana, Stritarjeva 6. (s)

Pravi filatelisti

znamk ne lepijo! Edina in polno vredna znamka je brez prilepke. Zbirajte v vložnih albumih najboljše kvalitete — Jol —, ki jih dobite v vseh formatih v knjigarni Janez Dolžan, Ljubljana, Stritarjeva 6. (s)

Razno

Monograme za robce

in perilo, gumbe, gumbice, entel, ažur, predtisb izvršimo takoj. Tamburiranje oblek, vezenje perila

Matek & Mikeš

Ljubljana, Frančiškanska ulica nasproti hotela Union (v)

Novi naslovi

Frančiškanska ul. 3. Telefon 45-13. (v)

Zavesa za zatemnitev

iz papirja nudi solidno in poceni

Puc Danilo

tapetnik Ljubljana, Slomškova 9 Telefon št. 35-71. (v)

Kupuje in prodaja

stalno vseh vrst pohištvo, šivalne stroje in druge uporabne predmete nova trgovina »Ogled«, Mestni trg 3. (k)

Italijansčino

poučuje vestno izkušen učitelj, bivši rimski dijak. — Naslov v upravi »Slov.« št. 12811. (u)

Gospodična

poučuje klavir, italijansčino, francoščino in nemščino. Honorar zmeren. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12903. (u)

Frančaise

donne leçons de conversation. S'adresser bureau du Journal sous. Française« 12930. (u)

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob 16 in 18.15, ob nedeljah in praznikih pa ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

Velefilm visokih planin. Mogočna povest o globoki ljubezni drznega dekleta

Dekle z jastrebov

Heidemarie Hatheier — Sepp Rist KINO MATICA — TEL. 22-41

Velezabaven film iz življenja dirkačev

Jurij, pogum!

V glavni vlogi: George Formby, Smeb, šale, dirke, ljubezna... KINO SLOGA — TEL. 27-30

Zabaven film iz brezskrbnih dijaških let

Slabo v vedenju

Roberto Villa, Vera Bergman, Vittorio de Sica KINO UNION — TEL. 22-21

Zrtov, ljubezen in odpuščanje v krasnem filmu

Materina ljubezen

Käthe Dorsch, Paul Hörbiger Film izredno napete vsebine Vampir V glavni vlogi Delvyn Douglas Predstavi ob 14.30 in 17. uri KINO KODELJEVO — tel. 41-64

Preselil sem

svojo krojaško delavnico iz Tabora 13 v Fürsterjevo št. 42 (zraven smodnišničnih skladišč). — Se priporoča tudi v nadalje

L. Preželj.

Il Sapone della vittoria autarchica. Noncorrode. Richiedere campioni gratuiti

FAUST

Milo avtarhijske zmage. Nerazjeda. Zahtevajte brezplačne vzorce.

Ditta EAUSTA. V. Bossi 8. MILANO

Ljudska posojilnica v Ljubljani

zadruga z neomejenim jamstvom v lastni palači v Ljubljani, Miklošičeva c. 6 nasproti hotela Union

sprejema hranilne vloge v vsaki višini in jih najugodnejše obrestuje, daje posojila na vknjižbo in proti poroštvo.

Posojilnica je bila ustanovljena l. 18

OGLASI

v najbolj razširjenem dnevniku imajo največji uspeh!

Zato oglašujte v „SLOVENCU“!

Umrla mi je ljubljena mati, gospa

Fani Rupnik

trgovka

Pogreb nepozabne pokojnice bo v nedeljo, dne 23. t. m. ob 3 popoldne z Zal, kapelice sv. Frančiška, k Sv. Križu. Prosim tihega sožalja. Ljubljana, dne 21. novembra 1941. Globoko žalujoča hčerka Helena

Zahvala

Ko sva nam umrla naša srčno ljubljena soproga, očeta, brača in strica, gospoda

dr. Stanko Lapajne

univerzitetni profesor

in njegov svak

Vladimir Lapajne

</

Jan Plestenjak:

Izza sten

»Mama, kje je moj tati?«
 »Ga še ni domov, pa pride kmalu,« ga je tolažila mati, pa je njo samo bolela negotovost. Misli so ji bile motne in se niso znašle. Ni jim vedela ne smisla in ne smeri. Tavalje so kot je tavalja sama, iz kuhinje v sobo, iz sobe v kuhinjo in na hodnik in ni vedela česa iščejo.

»Tati nam prinese kruha in piškotov, mami pa denarja,« je prepevala Marija. Vida pa je strmela skozi okno na bele ceste, ki so se trgale od mesta. Ugibala je v solzah: »Morda gre po onile cesti, morda nese denar, morda je že v trgovini.« Pogledala je mater in se zjokala, se oklenila Marije in Janezka in vsi štirje so jokali.

»Pridni bodite, grem po tatka,« je izjecljala mama; tresla se je, ko je oblačila plašč in noge so se ji šibile.

»Moj Bog zakaj nas tako tepeš!« je vzdihnila, ko je zapirala vrata. Prislubnila je pri vratih. Otroci so se razgovarjali med seboj, drug drugega so tolažili.

»Ali bo mama s tatkom prišla domov?« je izpraševal Janez.

»Kajpak!« je odrezano odgovorila Vida, čeprav ni verovala v svojo lastno vero.

»Ali ga je šla v pisarno iskat?« je zastavila Marija, ki je še najmanj občutila teže časa in še najmanj opazila bolečino matere.

»Tati je šel po denar!« je nesmiselno zarenčala Vida, ker ni vedela, kako naj odgovori. Razumela je toliko, da je mati vsa zaskrbljena in da jo je nekaj gnalo v mesto. Kaj, sama ni vedela. Pred njo je vstajala čudna groza, ki

je do tedaj ni razumela in ne občutila. Vedela je pa, da je tatek brez službe.

»Molimo za tatka,« je velela in vsi trije so molili. Vida naprej, Marija je zakasnevala, Janez še bolj. Molili so, da preženejo strah.

»Molijo,« je pomislila žena, ko je odmaknila uho od vrat. »Če bi on znal, vem, da se vrne.«

Po ovinkih je omahovala kot bi bila pijana. Zasmilil se ji je Jovo, ker ga je poznala. Očitno si je, da je morda sama kriva, da je šel...

»Morda sem bila z njim pretrda, morda sem ga žalila, ko je bilo v njem vse razpaljeno od tegobe, morda sem ga krivično sodila in obsodila in teptala njegova čustva, namesto da bi mu bila v oporo!«

Noge so se ji opletale, glava ji je bila omočena in sama ni mogla dognati, kam jo je poglajalo hrepenenje.

Srečala je znanko iz šolskih let.

»Kako ti je, ljuba moja?«

»O, dobro, dobro,« je hitela odgovarjati; gledala je v tla, da ne bi izdala svojih solznih oči.

»Shujšala si, draga moja, shujšala,« je drobila znanka.

»Otroci, otroci! Oprosti, mudi se mi, otroci so doma sami,« se je opravičevala in hitela in se opletala.

»Pa božjo voljo, kako jo je vzelo,« je zamomljala znanka in zavila za hišami.

Ozrla se je proti višini in z očmi ujela dvoje oken, za katerimi živi že devet let. Zaskrbeli so jo otroci in spet se je pohitela.

»Do gospodarja moram,« je bil njen sklep, čeprav se ni mogla spomniti, da bi bila na to že prej mislila.

Šla je mimo cerkve in samo jo je занeslo v prostorni prostor. Cerkev je bila prazna, pred stranskim oltarjem je gorela večna luč in metala svoje

žarke na pozlačen tabernakel. Pokleknila je in molila, pa ne običajnih molitev, ampak iz nje je kipela njena lastna molitev, njena lastna prošnja. In laž ji je bilo in nič se ji ni mudilo iz cerkve.

V cerkev je pridrsela stara ženica.

»Kakšne težave neki ima ta ženica?« je pomislila.

Za njo je prišlo mlado dekle in se naslonilo ob zid, glava ji je klonila v molitvi.

»Joj, vsak ima svoje križe na tem svetu, odpusti mi Bog, da omahujem!« je zaprosila in vstala.

»Dober dan,« jo je nagovoril gospodar, ki mu je služil Jovo.

»Klanjan sete je sunkoma odzdravila in bila je zbegana, da ni mogla ne nazaj in ne naprej.

»Kaj pa je z možem, ali je doma?«

»Nec! Več ni mogla. Vse misli so se razbegnile in šle za možem.«

»Sinoči je šel, pa ga še ni nazaj,« je komaj slišno izjecljala in zalile so jo solze. Negotovost jo je prevzela in pred njo je stala nema, neznana groza brez lica in obraza, brez duše in postave.

Gospodar je bil v zadregi; drsal je z desno nogo po tleh, gledal v tla in roke so se mu krčile. Segel je v lase, čez obraz so se pa razpredle globoke brazde.

»Gospa, rekei sem mu, da se lahko še vse popravi, samo nekaj dobre volje je treba. Morda čez štirinajst dni, čez tri tedne, da bo kaj vidnega.«

»Ne razumem vas, gospod!« je zdvojeno izrekla in njena beseda je bila kot glas iz groba.

»No, morda ga sprejemem čez štirinajst dni ali tri tedne. Pravim, bomo videli. Saj ni slab fant. Dober delavec je!«

V njej je sicer zagorelo upanje, nekaj tolažbe je bilo v tem upanju, toda ko se je spomnila, da njega ni doma, jo je zabolelo in zaskrbelo.

»Kaj pa, če je sploh prepozno in ga ne bo več nazaj! Misel se ji je zdela tako tuja, da se je je

sramovala.

»Tu vam dam nekaj na račun, bova že z njim obračunala.«

Stisnil ji je nekaj denarja. Tresla se je, ko je spravljala denar in se zahvaljevala.

Se je stala na hodniku, ko je gospodar že zdavnaj zavil v stransko ulico.

Pri peku se je založila s kruhom, v trgovini pa s sladkorjem, z moko in skoraj dirjala na hrib.

Otroci so bili stisnjeni v kotu; Janezek je zadremal, Vida in Marija sta pa listali staro številko Ilustracije.

»Mama, ali si dobila tatka?« je bilo prvo vprašanje.

Zbudil se je tudi Janezek, se široko nasmejal in se razgledal.

»Kje je pa tatek? Mama, jaz sem pa tako lačen!«

Odrezala jim je kruha in jedle so oči, jedla so usta.

Ona sama pa ni mogla jesti.

III.

Cez teden dni se je Jovo vračal.

Nad mestom je bdela noč, ulice so bile pa svetle. V snegu, ki je pravkar zapal, so se vžigale iskre. Hiše so se zdele Jovu nizke, celo palače so bile majhne. Pota so bila ozka, ker snega še niso odkidali in od nekod so zvončkljali zvončki, mimo njega pa so zdrknile sani.

Zavil je navkreber. Po ozki gazi se je komaj lovil, bil je strit in bolan. Pot je bila temna, na vejah je ležal sneg in zmrzli kosci so padali Jovu na glavo. Pod nogami je škripalo in skozi grmovje se je svetlikalo življenje v mestu. Mežikale so luči iz hiš, z ulice in slepile oči. Jovo je omahnil, v celo se je zapilil njegov korak in z rokami se je moral upreti v breg.

(Dalje.)

25. november se bliža

To je zadnji dan, ko si lahko naročite „Slovenčev knjižnico“! Ne odlašajte niti dneva, ampak takoj jo naročite! Vsaka knjiga stane le 5—10 lir. — Knjige „Slovenčeve knjižnice“ spadajo v vsako hišo tako v meščansko, kakor v kmečko. — Vsak reden naročnik „Slovenčeve knjižnice“ bo dobil 25. knjigo „Veliki beli molk“ — v kateri je popisano življenje Eskimov, in ki bo bogato ilustrirana, zastoj! — Za vse druge bo pa ta knjiga stala 20—10 lir. — Kdor pridobi 5 novih naročnikov na vso zbirko „Slovenčeve knjižnice“, dobi sam vso zbirko knjig „Slovenčeve knjižnice“ za nagrado. — Zastopniki! Če niste še obiskali vsake družine v Vaši fari, storite to takoj, dokler je še čas! Obiščite tudi družine v sosednjih farah, ako tam ni našega zastopnika! — Povdarjamo ponovno, da smo začeli izdajati knjige „Slovenčeve knjižnice“ z namenom, da damo našemu ljudstvu primerno in ceneno knjigo, ki si jo bo lahko omislil vsakdo in pa pred vsem radi tega, da zapošimo naše grafično delavstvo. Da nas je vodila res ta socialna misel, da omogočimo eksistenco našemu delavstvu, dokazuje tudi cena sama, saj pri tej ceni nima podjetje nikakega dobička. — Prepričani smo, da bodo cenj.

branci uraževali namene in naše napore in se še in še naročali na „Slovenčev knjižnico“, ker je gotovo, da s tem pomagajo svojim sorojakom, ki z delom služijo kruh svoji družini in jim je tako omogočeno redno življenje. — Zato kličemo vsem bralcem našega časopisa, naročite se na „Slovenčev knjižnico“ in pridobite nam čim več naročnikov!

„SLOVENEČEVA KNJIZNICA“ — KOPITARJEVA ULICA ŠTEV. 6 — LJUBLJANA

Zahvala

Vsem, ki ste z nami sočustvovali ob nenadomestljivi izgubi naše preljube mame, stare mame

Marije Šarabon

jo obsuli s cvetjem in jo spremili v tako velikem številu do groba, se najprisrčneje zahvalujemo.

Ljubljana, dne 22. novembra 1941.

Šarabonovi

Umril je danes, v 84. letu starosti, previden s tolažili sv. vere, naš ljubljani očka, stari oče in ded, gospod

Andrej Podboj

(p. d. Cene)

tovarnar, posestnik in gostilničar

Pogreb bo v nedeljo, 25. t. m. ob 15.30, na farno pokopališče v Hrovači. Prosimo tihega sožalja! Vence hvaležno odklanjamo v prid dobrotelčnih namenov.

Ribnica, dne 21. novembra 1941.

Zalujoči ostali

Tvrdba Ivan Klun in tovariši

naznanjajo žalostno vest, da je danes umrl gospod

Andrej Podboj

(p. d. Cene)

soustanovitelj opekarne in parne žage

Pogreb pokojnika bo v nedeljo, 23. novembra ob 15.30, na farno pokopališče v Hrovači.

Ribnica, dne 21. novembra 1941.

Ivan Klun in tovariši

Kap jih je zadela...

13

»Kdo pa je ta?«
 »To je Ambrose, prvi poročevalec »Chicago Tribune«.
 Ko je prinesel Gavin časnikarju tablete in konjak s sifonom, reče prijazno:
 »Čast mi je, gospod! Vaš članek: »Pirat med rekami« je bil...«
 Ambrose je omahnil proti Montgomeryju.
 »Ustrelil ga! Takoj! Še enkrat o članku in — konec z mano...«
 Tessa Casserton je pristopila k gospodu Chappellu.
 »Oh, komisar, lahko oprostite?«
 Chappell je držal njeno nežno ročico v svoji. Toda, gospodična Casserton! Kaj naj Vam vendar oprostim?«
 Tessa je imela že jok na kraju.
 »Ta sprejem, komisar!«
 »Gospodična Casserton, saj ni bilo po vaši krivdi!«
 »Da, Charles je surovež! — Vas je hudo ranil? Oh, na obrazu imate dolgo prasko! Strašno! Toda, saj imam domačo lekarnico. Pojdite! Vas bomo obvezali! Gospa Chappell mi bo pomagala in vi vsi mi ne boste zamerili, kaj ne?«
 »Gospodična Casserton! Mi gotovo ne bomo jezni, saj niste vi krivi, da smo bili sprejeti tako energično!«
 »Oh, hvala vam lepa za vašo pomoč! Sem vam res veliko dolžna! Charles mora še danes z gradu!«
 »Charles? Kdo pa je ta divjak?«
 »Moj bratranec! — A sedaj pojdite! Moramo vas obvezati!«

Chappell reče smeje se:
 »Gospodična Casserton imam vtis, da ste bolj potrebni obveze kot pa jaz!«
 Tessa pogleda vase.
 »Saj ni tako hudo! Nisem občutljiva. Artisti morajo prenesti marsikaj...«
 »Mont!« zakliče Chappell. »Ti boš stražil tištega moža! Daj mu mrzel obkladek! — Vam lahko predstavim gospoda Higginsa?«
 Higgins, ki ni mogel razumeti teh dogodkov v škotskem gradu, strse obnem damoma raztreseno roké.
 »Grozno, da prihajam po tako težki izgubi na tak način v vašo hišo. Moje sožalje!« se obrne k Helen Chappell.
 In gospodični Cassertonovi pravi:
 »Čast mi je, da lahko pozdravim ženo tako slovečega kriminalista iz dežele zločinov!«
 Zaman si je trl glavo, zakaj se obe dami tako prisrčno smejejo, saj ju je pozdravil v tako spretni obliki.
 Zato izjavi s prikrito jezo:
 »Gospod Chappell, pomagal bom stražiti tištega surovega človeka!«
 »Montgomery bo srečen, ko bo dobil takega odločnega pomočnika!« izjavlja Chappell.
 *
 »Tako,« pravi Helen Chappell, »končno smo sami v mojem ateljeju in lahko nemoteno govorimo!«
 Može se vsedejo na okna, ki so bila odprta na protivetrovno plat.
 Od tod se je videlo daleč po kraju.
 Pod njimi se je razširjalo prostrano barje, čez katero so lahko hodili samo dobri veščaki, in česa ti so morali biti zelo opretni, ker so se od časa do časa spreminjale najbolj varne poti.

Pred Heleno Chappell so pozorno sedeli Chappell, Montgomery Higgins in Ambrose.
 Bakrenorjavi lasje mlade gospe so se lesketali proti svetlobi kot tekoča kovina.
 Sivkastomodra domača obleka je napravljala njeno vitko postavo še bolj krhko...
 Sredi sobe v stolpu je stal dogotovljen dopretni kip pokojnega Cassertona.
 Zraven nje je ležal sadrasti odlivček posmrtné maske.
 »Torej,« začne gospa Chappell, ki ni imela pojma, kdo bi naj bil Higgins, »saj si sploh ne morete predstaviti kakšne razmere so tukaj v Angliji! Da je Evropa tako nazadnjaška, tega nikoli ne bi verjela.«
 »Pa zakaj? Takoj vam povem! A prej vam moram poročati o dogodkih v zvezi z heatherston-skim gradom!«
 »Gospod Casserton je kupil grad Heatherstone — tako mi je pravil Bobby — samo zaradi tega, ker je brez dvoma v njem strašilo.«
 Casserton je spoznal čisto pravilno, da ne more biti slučaj, če umro v tako kratkem času štirje ljudje iste hiše na isti način.
 O tem je imel Casserton povsem drugačno mišljenje kot pa popolnoma nezadovoljiva angleška policija...
 Higgins je že hotel odpreti usta, da bi ugovarjal, toda Ambrose ga je prehitel in pripomnil:
 »Gospa Helena misli gotovo samo podeželsko policijo! Kolikor vem, opravlja vелеmestna policija svoje delo v redu in dobro!«
 »Ne, ni mogoče!« ugovarja gospa Chappell.
 »Morajo le biti vendar neke središča, odkoder bi se nadzirala zločinstvenost posameznih okrajev...«
 Reg Chappell prikima.
 »Razumem! Nekako tako kot zvezna policija,

recimo kot so v Nemčiji postaje podeželske kriminalne policije.«
 »Ne, takih postaj še nismo mogli urediti v Angliji!« odseka Higgins.
 »Dovolj žalostno!« pravi zaničevano gospa Chappell. »Nadaljujte torej...«
 »Casserton je mislil, da gre tu za strašilo...«
 »Kako more kaj takega misliti človek, ki je videl skoraj ves svet?« pravi Ambrose ogorčeno. Gospa Chappell pravi s smehom:
 »Da rešim njegovo čast: Tistemu strašilu je hotel priti Casserton do živega z revolverjem znamke »Colt!«
 »A tako! Torej zločin?«
 »Da! Poslednji večer je minil povsem mirno. Pili smo skupaj čaj, ničesar nismo opazili. Takšna je bila tudi noč. Ko je prihodnje jutro Charles Casserton...«
 »Tisti divjak?«
 »Da, ravno tisti! Ko je prišel ikat evojeja bratranca ob štirih, da bi šla veslat, ga je našel v postelji — mrtvega. Ko smo tudi mi vstopili v sobo, sem našla tole!«
 Pri teh besedah je gospa Chappell vrgla na mizo odtrgano rumeno krpico, izredno krhke kakovosti.
 »Kaj je to?« vpraša Chappell.
 »Najbrž trdi satin, ki je prepojen z neko tekočino.«
 »Spravi ga, Mont! Ga bomo kemično preiskali!«
 Gospa Chappell nadaljuje:
 »Sluga je zagledal mrtveca in odhitel brez besed. »Kam?« sem klicala za njim. »Po zdravnik!« je zatulil nazaj. Nekako čez eno uro je prišel na grad neki ovcar in povedal, da leži pred vhodom v park gospodov avtomobil popolnoma razbit.